

**Azərbaycan Respublikasının
Maliyyə Nazirliyi**

**Azərbaycan Respublikasının
2023-cü ilin dövlət və icmal büdcələrinin
yarımillik icrasına dair arayış və
ilin sonuna gözləntilər**

BAKİ - 2023

Giriş

2023-ci ilin birinci yarımilliyində müsbət iqtisadi artım dinamikasının davam etməsi, maliyyə intizamının gücləndirilməsi, vergi və gömrük orqanlarında islahatların davam etdirilməsi, həmçinin beynəlxalq enerji bazarlarında əlverişli qiymət konyukturunun formalaşması büdcə göstəricilərinə də müsbət təsir etmişdir. Belə ki, qeyd olunan dövrdə Dövlət Neft Fondundan dövlət büdcəsinə transfert nəzərə alınmadan dövlət büdcəsinin gəlirləri proqnozdan 28,6 faiz artıq icra edilməklə 12818,9 milyon manat təşkil etmişdir ki, bu da əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 34,1 faiz artım deməkdir. 2023-cü ilin ilk altı ayında xüsusən qeyri-neft/qaz gəlirlərinin əhəmiyyətli artımı həmin dövr üzrə Dövlət Neft Fondundan dövlət büdcəsinə köçürülməsi nəzərdə tutulan transfertin təqribən yarısının istifadə edilməməsinə şərait yaratmış və dövlət büdcəsində profisit qeydə alınmışdır.

Cari ilin yanvar-iyun aylarında büdcə daxilolmalarının nəzərdə tutulduğundan daha artıq icra səviyyəsi ilə yanaşı, dövlət büdcəsinin xərcləri də yarımillik proqnoza qarşı 5,7 faiz çox icra edilərək bütün büdcə öhdəliklərinin vaxtında yerinə yetirilməsi təmin edilmişdir.

Fiskal, əl-əlxüsüs dövlət büdcəsinin daxilolma göstəricilərinin olduqca müsbət dinamikası, habelə 2023-cü il üzrə ötən il tərtib olunmuş sosial-iqtisadi inkişaf proqnozunun 2022-ci ilin faktiki icra göstəricilərinə nisbətdə artıma doğru yenilənməsi nəzərə alınaraq Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən qarşıya cari ilin dövlət büdcəsinə yenidən baxılmaqla əlavə maliyyə təminatının yaradılması və bunun hesabına "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı"nın icrası və müdafiə qabiliyyətinin gücləndirilməsi kimi çağırışlarla bağlı əlavə xərclərin təmin edilməsi vəzifələri qoyulmuşdur.

Bununla yanaşı, beynəlxalq münasibətlər və digər beynəlxalq fəaliyyət, beynəlxalq əməkdaşlıq çərçivəsində yeni təsis olunmuş investisiya fondlarının nizamnamə kapitalının formalaşdırılması ilə bağlı dövlət öhdəliklərinin yerinə yetirilməsi, ölkəmizin yeni peykinin buraxılması, dəmir yolu, elektrik təchizatı və digər infrastruktur layihələri üzrə yenidənqurma və əsaslı təmir işlərinin, həmçinin də dövlət borcuna xidmət və bir sıra digər dövlət vəzifələrinin icrası üçün əlavə maliyyə təminatına zərurət yaranmışdır.

Sadalanan çağırışlar üzrə maliyyə tələbatının dövlət büdcəsinin gəlirlərinin, həmçinin Dövlət Neft Fondundan dövlət büdcəsinə transfertin artırılması, dövlət büdcəsi kəsinin böyüdülməsi və dövlət büdcəsinin bəzi xərclərinin prioritetləşdirilərək optimallaşdırılması və yerdəyişmələrin edilməsi nəticəsində formalaşan sərbəst vəsait hesabına qarşılanmasını nəzərdə tutan 2023-cü il dövlət büdcəsinə dəyişikliklərin edilməsi haqqında Qanun layihəsi Milli Məclis tərəfindən qəbul edilmiş və 19 iyun 2023-cü il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən imzalanmışdır.

Yenidən baxılma nəticəsində 2023-cü ilin dövlət büdcəsinin gəlirləri və xərcləri təsdiq olunmuş göstəricilərə nəzərən müvafiq olaraq 10,1 və 9,8 faiz artırılmışdır. Cari ilin büdcəsinə yenidən baxılan zaman makroiqtisadi və fiskal dayanıqlığın, o cümlədən, büdcə qaydasının hədəflərinin təmin edilməsi diqqətdə saxlanılmışdır.

2023-cü ilin yarımillik iqtisadi göstəricilərinə ilin ilk beş ayına nəzərən kəskin fərqlər müşahidə edilmədiyindən cari ilin iyun ayında büdcəyə yenidən baxılması zamanı yenilənmiş makroiqtisadi proqnozlar və büdcə parametrləri ilin sonuna olan gözləntilər kimi qəbul edilmişdir.

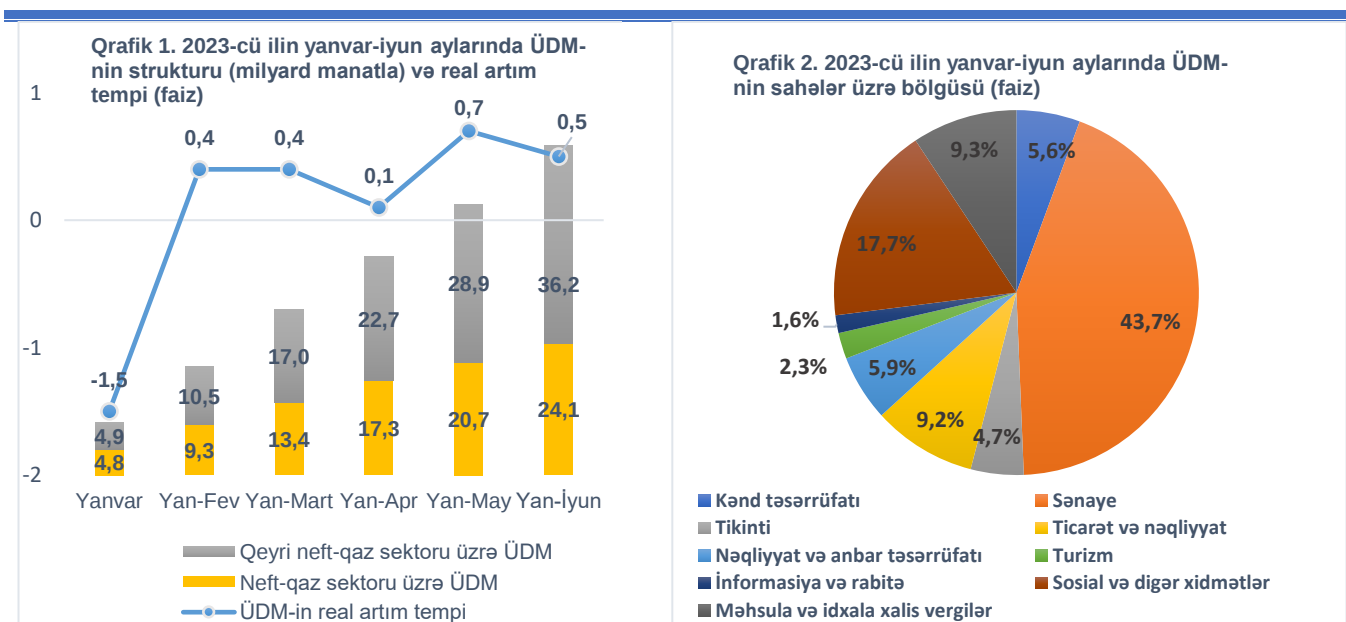
Beləliklə, hazırkı sənəd 2023-cü ilin ilk altı ayında makroiqtisadi mənzərəni, dövlət və icmal büdcələrinin icrasına dair məlumatları, makroiqtisadi və fiskal göstəricilər üzrə ilin sonuna gözləntiləri, eləcə də neft qiymətinin dəyişməsinin büdcə göstəricilərinə və valyuta ehtiyatlarına mümkün təsirlərinin təhlilini ehtiva edir.

1. 2023-cü ilin birinci yarısı üzrə makroiqtisadi vəziyyət

Global səviyyədə güclənən geosiyasi gərginlik və tənəzzül meyilləri fonunda ölkə iqtisadiyyatında 2022-ci ildən qeydə alınan iqtisadi artım dinamikası cari ilin ilk altı ayında da davam etmişdir. Belə ki, 2023-cü ilin yanvar-iyun aylarında Azərbaycan iqtisadiyyatında yaradılmış əlavə dəyər 60302,1 milyon manat olmuş, əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə real ifadədə 0,5 faiz artım qeydə alınmışdır.

Hesabat dövründə qeyri-neft/qaz sektorunda ÜDM-in həcmi 36153,0 milyon manata bərabər olmuş, ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə real ifadədə 3,1 faiz artmışdır. Qeyri-neft/qaz ÜDM-in sektorlar üzrə bölgüsünə əsasən, nəqliyyat və anbar təsərrüfatı istisna olmaqla, ticarət, kənd təsərrüfatı, qeyri-neft/qaz sənayesi, informasiya və rabitə, tikinti, turizm, həmçinin sosial və digər xidmətlərdə artım qeydə alınmışdır.

Qeyri-neft/qaz sektorundan fərqli olaraq, neft-qaz sektoru üzrə ÜDM real ifadədə 2,1 faiz azalmışdır ki, bu da əmtəəlik neft hasilatının aşağı enməsi ilə bağlı olmuşdur. Belə ki, cari ilin yanvar-iyun aylarında əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə əmtəəlik qaz hasilatı üzrə 3,2 faiz artım qeydə alınsa da, əmtəəlik neft hasilatı 7,7 faiz azalmışdır.

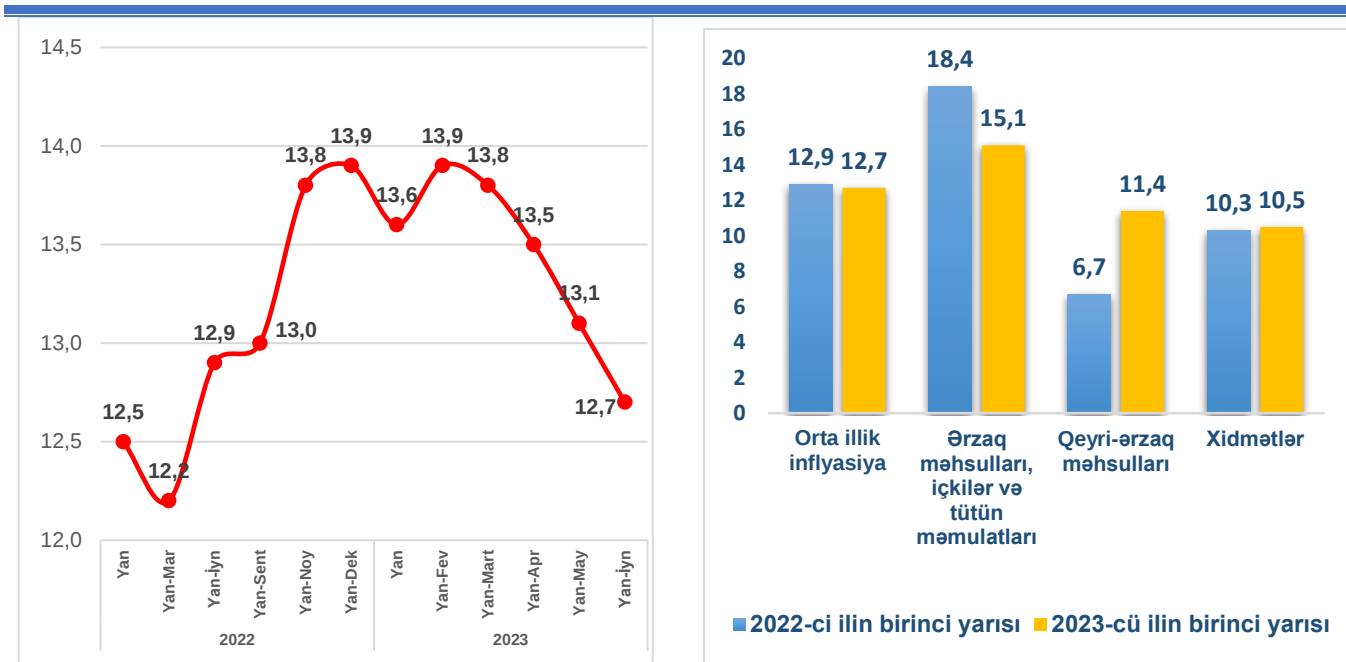
Mənbə: Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına əsasən, 2023-cü ilin yanvar-iyun aylarında ÜDM-in strukturunda ən böyük xüsusi çəkiyə (43,7 faiz) malik sənayedə real ifadədə 1,8 faiz azalma (əsasən neft-qaz sənayesində olan azalma ilə əlaqədar) olmaqla 26,4 milyard manatlıq, məhsula və idxala xalis vergilər üzrə (xüsusi çəkisi 9,3 faiz) 6,3 faiz real artım olmaqla 5,6 milyard manatlıq, ticarət və nəqliyyat vasitələrinin təmiri sektorunda (xüsusi çəkisi 9,2 faiz) 3,1 faiz real artım olmaqla 5,6 milyard manatlıq, nəqliyyat və anbar təsərrüfatı sektorunda (xüsusi çəkisi 5,9 faiz) 11,2 faiz azalma olmaqla 3,5 milyard manatlıq, kənd təsərrüfatında (xüsusi çəkisi 5,6 faiz) 3,4 faiz real artım olmaqla 3,4 milyard manatlıq, tikinti sektorunda (xüsusi çəkisi 4,7 faiz) 9,2 faiz real artım olmaqla 2,8 milyard manatlıq, turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai işə sektorunda (xüsusi çəkisi 2,3 faiz) 32,6 faiz real artım olmaqla 1,4 milyard manatlıq, informasiya və rabitə sektorunda (xüsusi çəkisi 1,6 faiz) 12,9 faiz real artım olmaqla 950,2 milyon manatlıq və sosial və digər xidmətlər (dövlət idarəetməsi və müdafiəsi, maliyyə və sığorta, əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi, daşınmaz əmlak və digər

sahələrdə fəaliyyət; xüsusi çəkisi 17,7 faiz) isə 1,8 faiz real artım olmaqla 10,6 milyard manatlıq əlavə dəyər istehsal edilmişdir.

Qlobal iqtisadiyyatda baş verən proseslər fonunda əsasən idxal mallarının qiymətlərindən qaynaqlanan inflyasiya təzyiqləri manatın məzənnəsinin sabit səviyyədə saxlanması və Hökumət və Mərkəzi Bank tərəfindən həyata keçirilən anti-inflyasiya tədbirləri nəticəsində nisbətən səngisə də cari ilin ilk altı ayı ərzində orta illik inflyasiya göstəricisi ikirəqəmli səviyyədə (12,7 faiz) qalmışdır. Cari ilin birinci yarısında inflyasiya ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə ərzaq məhsulları, içkilər və bütün məmulatları qrupu üzrə 15,1 faiz, qeyri-ərzaq məhsulları üzrə 11,4 faiz, əhaliyə göstərilmiş ödənişli xidmətlər üzrə 10,5 faiz təşkil etmişdir.

Qrafik 3. İlin birinci yarısında orta illik inflyasiyanın dinamikası və strukturu (faiz)

Mənbə: Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi

İnflyasiyanın qarşısının alınmasına və likvidliyin idarə olunmasına yönəlmiş pul siyasəti çərçivəsində Mərkəzi Bank tərəfindən ilin birinci yarısında uçot dərəcəsi mərhələli şəkildə artırılaraq 8,25 faizdən 9,0 faizə qədər çatdırılmış, banklar üzrə məcburi ehtiyat normaları artırılmış və makro-prudensial tələblərə dəyişikliklər edilmişdir. Qeyd olunanlarla yanaşı, manatın nominal effektiv məzənnəsi ilin əvvəlinə nəzərən 3,5 faiz-bənd artaraq möhkəmlənmişdir.

Hesabat dövründə qeyri-neft/qaz ÜDM-in artımını şərtləndirən digər amillər isə iqtisadiyyata kredit qoyuluşlarının genişlənməsi və əhəlinin nominal gəlirlərinin artımı olmuşdur. Belə ki, Mərkəzi Bankın və Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatlarına əsasən, kredit qoyuluşları ilin əvvəlinə nəzərən 8,8 faiz artaraq 22,0 milyard manata çatmış, əhəlinin nominal gəlirləri isə ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 14,7 faiz çox olmaqla 37,9 milyard manat təşkil etmişdir.

Bununla yanaşı, bankların kredit portfeli ilin əvvəli ilə müqayisədə 8,7 faiz artaraq 21,3 milyard manata çatmışdır. Kredit portfelində biznes kreditləri üstünlük təşkil etmiş (54,7 faiz), istehlak kreditləri 29,7 faizlik, ipoteka kreditləri isə 15,6 faizlik paya malik olmuşdur. Artım meyilləri həmçinin bankların əmanət portfelində (2,7 faiz) və əhəlinin banklarda olan əmanətlərində (17,0 faiz) müşahidə olunmuşdur. Cari ilin iyun ayında manatla geniş mənada pul kütləsi (M2) ilin əvvəlinə nəzərən 6,2 faiz artaraq 31,4 milyard manat təşkil etmişdir.

Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına əsasən 2023-cü ilin yanvar-may aylarında xarici ticarət üzrə əməliyyatların həcmi 2022-ci ilin müvafiq dövrünə nisbətən real ifadədə 2,3 faiz artaraq 19602,3 milyon ABŞ dolları həcmində olmuşdur ki, bunun da 12763,6 milyon ABŞ dolları ixrac əməliyyatlarının, 6838,7 milyon ABŞ dolları isə idxal əməliyyatlarının payına düşmüşdür. Nəticədə xarici ticarət hesabında 5924,9 milyon ABŞ dolları həcmində müsbət saldo yaranmışdır. Profisitli tədiyə balansı ölkənin xarici valyuta ehtiyatlarının, xüsusən də Dövlət Neft Fondunun aktivlərinin həcmində artımına zəmin yaratmışdır. 1 iyul 2023-cü il tarixinə ölkənin məcmu valyuta ehtiyatları dollar ekvivalentində 65,2 milyard ABŞ dolları (cari ilin ilk altı ayında Dövlət Neft Fondundan dövlət büdcəsinə nəzərdə tutulmuş transfertin köçürülməmiş hissəsi nəzərə alınmaqla) təşkil etmişdir.

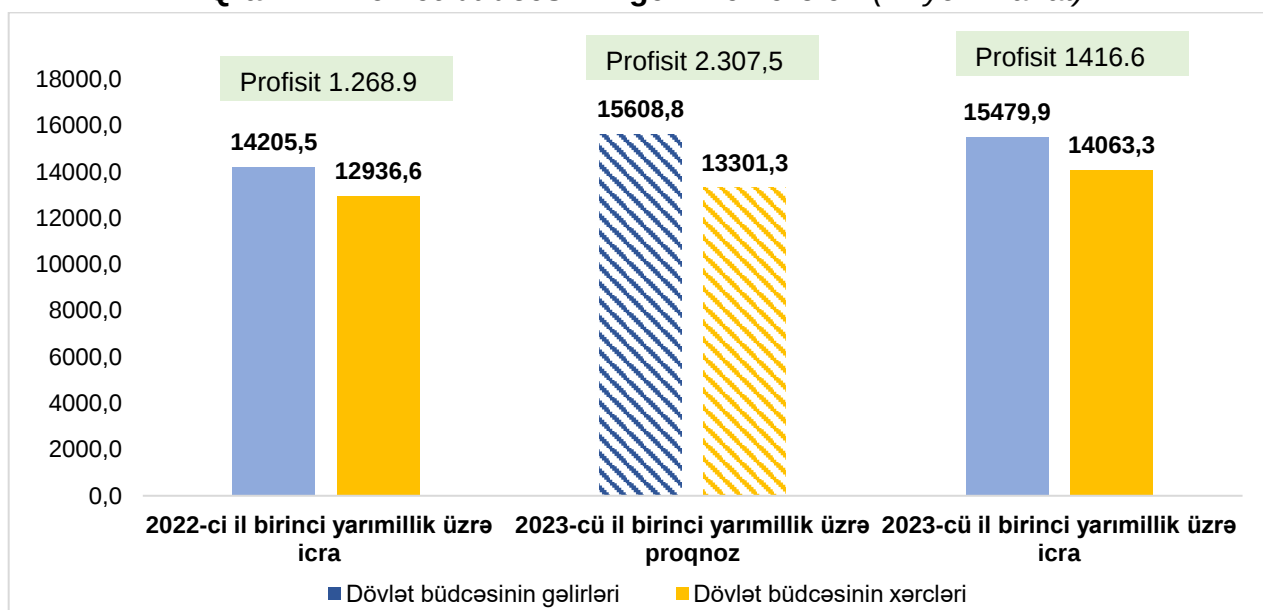
2. Dövlət və icmal büdcələrin 2023-cü ilin birinci yarısı üzrə icra göstəriciləri

2023-cü ilin birinci yarımilliyində ölkə iqtisadiyyatında qeyd olunan müsbət meyillər, habelə global əmtəə bazarlarında neft və qazın qiymətinin yuxarı olması fonunda maliyyə-büdcə göstəricilərində cari ilin proqnozlarına nisbətən olduqca müsbət dinamika nail olunmuşdur.

2023-ci ilin birinci yarımilliyində dövlət büdcəsinin gəlirləri 15479,9 milyon manat, xərcləri 14063,3 milyon manat olmuş, 1416,6 milyon manat məbləğində dövlət büdcəsinin artıqlığı (profisit) yaranmışdır ki, bu da 2022-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 147,7 milyon manat və ya 11,6 faiz çoxdur. Dövlət Neft Fondundan transfert nəzərə alınmadan dövlət büdcəsinin gəlirləri 128,6 faiz icra edilməklə 12818,9 milyon manat təşkil etmişdir ki, bu da əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 34,1 faiz (və ya 3261,4 milyon manat) artım deməkdir.

Dövlət büdcəsinin gəlirləri. 2023-cü ilin birinci yarımilliyi üzrə dövlət büdcəsinin gəlirləri 15608,8 milyon manat proqnoza qarşı 15479,9 milyon manat təşkil etmişdir ki, bu da proqnozla müqayisədə 128,9 milyon manat və ya 0,8 faiz az, 2022-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə isə 9,0 faiz və ya 1274,4 milyon manat çoxdur.

Qrafik 4. Dövlət büdcəsinin gəlir və xərcləri (milyon manat)

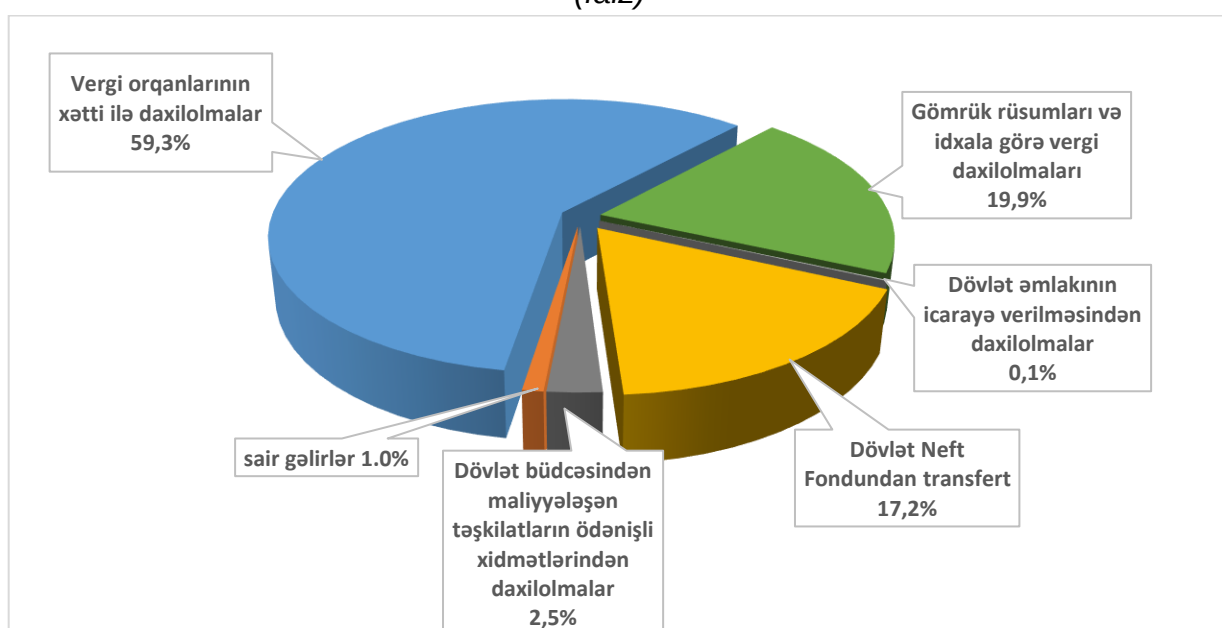

2023-cü ilin yanvar-iyun aylarında dövlət büdcəsinin daxilolmalarının 9181,4 milyon manatı və ya 59,3 faizi vergi orqanlarının xətti ilə daxilolmaların, 3075,5 milyon manatı və ya 19,9 faizi

gömrük rüsumları və idxala vergi daxilolmalarının, 2661,0 milyon manatı və ya 17,2 faizi Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Fondundan dövlət büdcəsinə transfertin, 393,9 milyon manatı və ya 2,5 faizi dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların ödənişli xidmətlərindən daxilolmaların, 16,0 milyon manatı və ya 0,1 faizi dövlət əmlakının icarəyə verilməsindən daxilolmaların, 152,1 milyon manatı və ya 1,0 faizi isə sair gəlirlərin payına düşmüşdür.

2023-cü ilin yanvar-iyun ayları ərzində dövlət büdcəsinin 6 aylıq gəlirləri üçün təsdiq edilmiş proqnozdan vergi orqanlarının xətti ilə daxilolmalar üzrə 1993,0 milyon manat və ya 27,7 faiz çox, gömrük rüsumları və idxala görə vergi daxilolmaları üzrə 705,5 milyon manat və ya 29,8 faiz çox, dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların ödənişli xidmətlərin göstərilməsi üzrə 92,6 milyon manat və ya 30,7 faiz çox, dövlət əmlakının icarəyə verilməsindən daxilolmalar üzrə 7,1 milyon manat və ya 79,8 faiz çox, sair gəlirlər üzrə 51,9 milyon manat və ya 56,9 faiz çox daxilolmaların təmin edilməsinə nail olunmuşdur.

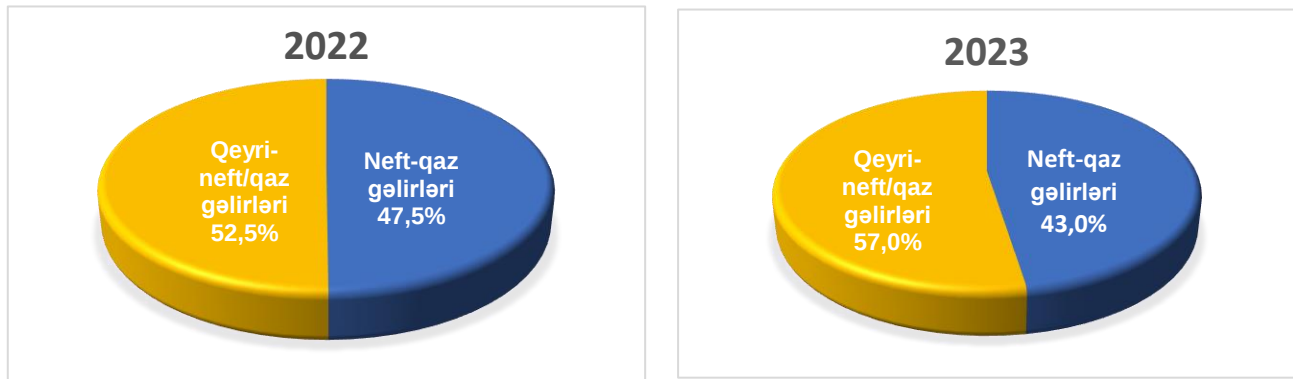
Qrafik 5. 2023-cü ilin yanvar-iyun aylarında dövlət büdcəsinin gəlirlərinin strukturu (faiz)

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Fondundan dövlət büdcəsinə köçürülməsi nəzərdə tutulan 5640,0 milyon manat məbləğində transfertə qarşı 2661,0 milyon manat məbləğində transfert daxil olmuşdur. Hesabat dövründə dövlət büdcəsinə vergi və gömrük daxilolmalarında müşahidə olunan müsbət dinamika Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Fondundan cari ilin birinci yarımilliyi üçün dövlət büdcəsinə nəzərdə tutulan transfertdən 2979,0 milyon manat və ya 52,8 faiz az istifadə olunmasına imkan vermişdir.

Dövlət büdcəsinin qeyri-neft/qaz sektoru üzrə daxilolmaları 2023-cü ilin yanvar-iyun ayları üzrə dövlət büdcəsinin daxilolmalarının 57,0 faizini təşkil etməklə 8831,2 milyon manat olmuşdur ki, bu da proqnozla müqayisədə 1500,4 milyon manat və ya 20,5 faiz, 2022-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə isə 1374,6 milyon manat və ya 18,4 faiz çoxdur.

Qrafik 6. 2022 və 2023-cü illərin birinci yarısında dövlət büdcəsində qeyri-neft/qaz gəlirlərinin və neft-qaz gəlirlərinin çəkisi

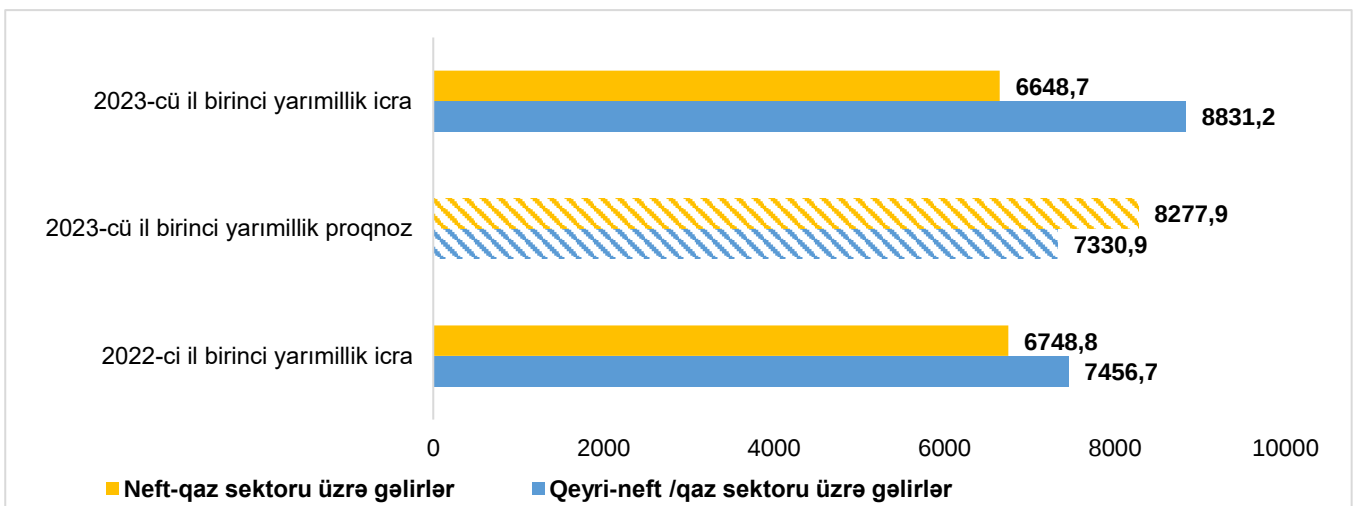

2023-cü ilin yanvar-iyun aylarında dövlət büdcəsinin gəlirlərində qeyri-neft/qaz sektoru üzrə daxilolmaların 58,8 faizini və ya 5193,7 milyon manatını vergi orqanlarının xətti ilə daxilolmalar, 34,8 faizini və ya 3075,5 milyon manatını gömrük rüsumları və idxala vergi daxilolmaları, 4,5 faizini və ya 393,9 milyon manatını büdcə təşkilatlarının ödənişli xidmətlərindən daxilolmalar, 0,2 faizini və ya 16,0 milyon manatını dövlət əmlakının icarəyə verilməsindən daxilolmalar, 1,7 faizini və ya 152,1 milyon manatını sair gəlirlər təşkil edir.

Dövlət büdcəsinin neft-qaz sektoru üzrə daxilolmaları 6648,7 milyon manat təşkil etmişdir ki, bu da proqnozla müqayisədə 1629,2 milyon manat və ya 19,7 faiz az (Dövlət Neft Fondundan nəzərdə tutulandan 2979,0 milyon manat az vəsaitin daxil olması ilə əlaqədar), 2022-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə isə 100,1 milyon manat və ya 1,5 faiz azdır.

2023-cü ilin yanvar-iyun aylarında dövlət büdcəsinin gəlirlərində neft-qaz sektoru üzrə daxilolmaların 60,0 faizi və ya 3987,7 milyon manatı vergi orqanlarının xətti ilə daxilolmalar, 40,0 faizi və ya 2661,0 milyon manatı Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Fondundan transfert təşkil edir. Neft-qaz sektoru vergi orqanlarının xətti ilə daxilolmaların 66,0 faizi və ya 2630,4 milyon manatı Şahdəniz qaz-kondensat yatağı üzrə mənfəət vergisi, 24,9 faizi və ya 992,5 milyon manatı Dövlət Neft Şirkətinin ödədiyi müvafiq vergilər, 9,1 faizi və ya 364,8 milyon manatı Azəri-Çıraq-Günəşli neft yatağı üzrə mənfəət vergisi təşkil edir.

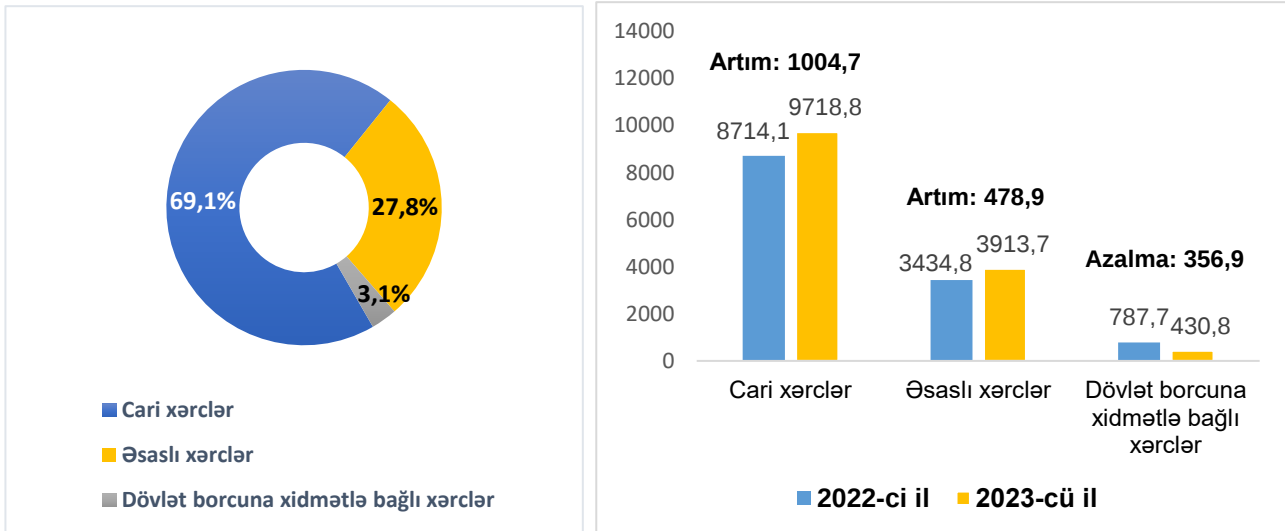
Qrafik 7. Dövlət büdcəsinin neft-qaz və qeyri-neft/qaz sektorları üzrə proqnoz və icra göstəriciləri (milyon manat)

Dövlət büdcəsinin xərcləri. 2023-cü ilin yanvar-iyun aylarında dövlət büdcəsinin xərcləri 14063,3 milyon manat və ya yarımillik proqnoza qarşı 5,7 faiz çox icra edilmişdir.

2023-cü ilin yanvar-iyun ayları ərzində dövlət büdcəsi xərclərinin 9718,8 milyon manatı və ya 69,1 faizi cari xərclərə, 3913,7 milyon manatı və ya 27,8 faizi əsaslı xərclərə, 430,8 milyon manatı və ya 3,1 faizi dövlət borcuna və öhdəliklərinə xidmətlə bağlı xərclərə yönəldilmişdir.

Qrafik 8. Dövlət büdcəsinin xərclərinin strukturu (faiz) və yarımillik icrasının ötən ilə müqayisəsi (milyon manat)

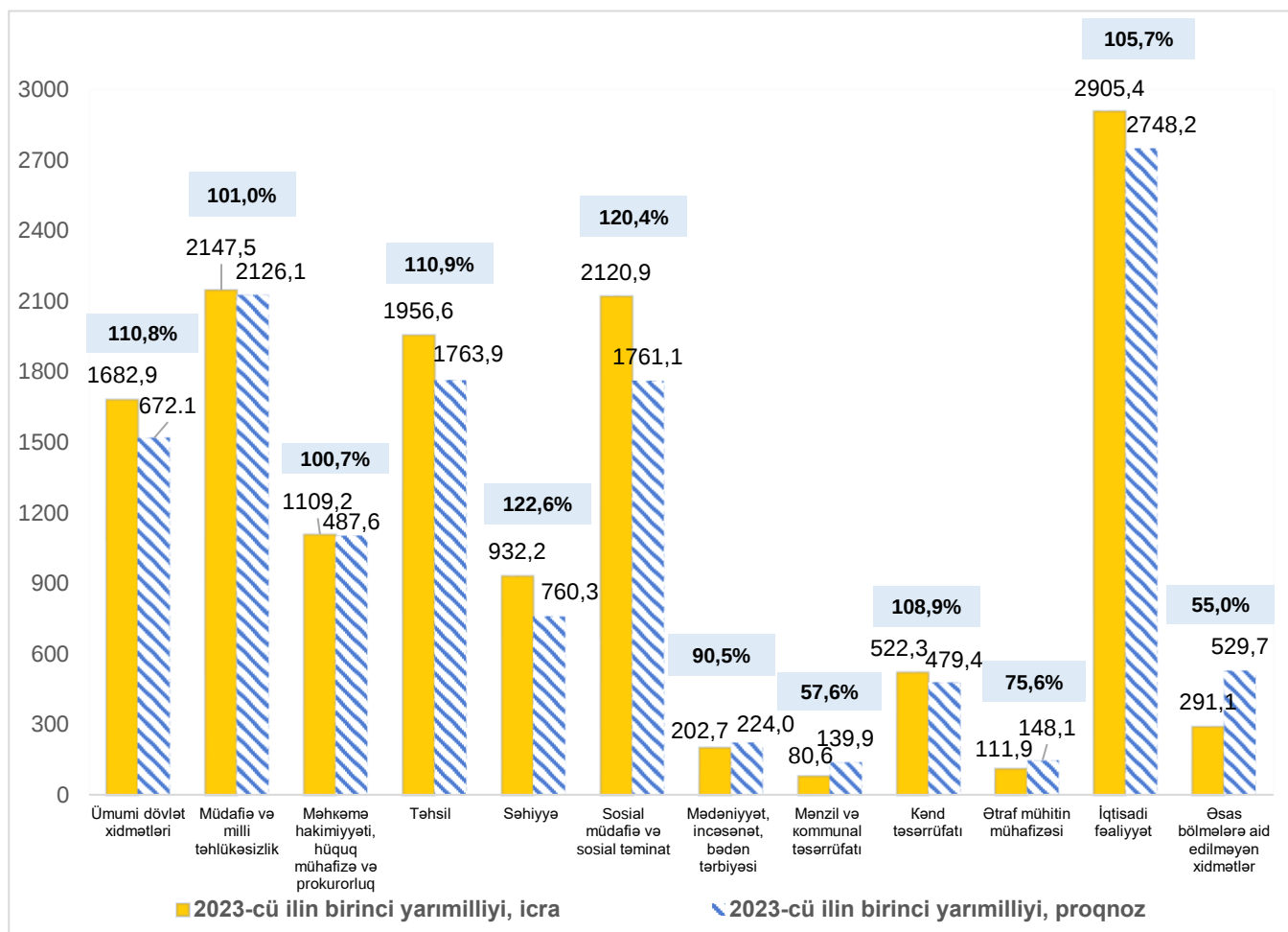

2023-cü ilin yanvar-iyun aylarında dövlət büdcəsinin funksional təsnifatına görə səhiyyə xərcləri 122,6 faiz icra edilməklə 932,2 milyon manat, sosial müdafiə və sosial təminat xərcləri 120,4 faiz icra edilməklə 2120,9 milyon manat, təhsil xərcləri 110,9 faiz icra edilməklə 1956,6 milyon manat, ümumi dövlət xidmətləri xərcləri 110,8 faiz icra edilməklə 1682,9 milyon manat, kənd təsərrüfatı xərcləri 108,9 faiz icra edilməklə 522,3 milyon manat, iqtisadi fəaliyyət xərcləri 105,7 faiz icra edilməklə 2905,4 milyon manat, müdafiə və milli təhlükəsizlik xərcləri 101,0 faiz icra edilməklə 2147,5 milyon manat, məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə və prokurorluq bölməsi üzrə xərcləri 100,7 faiz icra edilməklə 1109,2 milyon manat, mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti və bu qəbildən olan digər fəaliyyət xərcləri 90,5 faiz icra edilməklə 202,7 milyon manat, ətraf mühitin mühafizəsi xərcləri 75,6 faiz icra edilməklə 111,9 milyon manat, mənzil və kommunal təsərrüfatı xərcləri 57,6 faiz icra edilməklə 80,6 milyon manat, əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər bölməsi üzrə xərcləri 55,0 faiz icra edilərək 291,1 milyon manat təşkil etmişdir.

2023-cü ilin dövlət büdcəsində işğaldan azad olunmuş ərazilərin yenidən qurulması və bərpası məqsədilə nəzərdə tutulmuş 3000,0 milyon manat vəsaitin hesabat dövrü ərzində sifarişçi təşkilatlar tərəfindən müvafiq layihələr üzrə təqdim edilmiş sənədlər əsasında 65,6 faizi və ya 1967,9 milyon manatı istifadə olunmuşdur.

Dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya) xərcləri üzrə icraçılar tərəfindən verilmiş sifarişlər əsasında 758,7 milyon manat maliyyələşdirilmə həyata keçirilmişdir ki, bu da cari ildə həmin məqsəd üçün nəzərdə tutulmuş xərclərin 28,5 faizinə bərabərdir.

Qrafik 9. 2023-cü ilin birinci yarımilliyi üzrə dövlət büdcəsinin funksional təsnifatının bölmələri üzrə xərclərin proqnoz və icra göstəriciləri (milyon manat)

Məqsədli büdcə fondları üzrə gəlir və xərclərin icrası. 2023-cü ilin yanvar-iyun ayları üzrə dövlət büdcəsinin “Avtomobil Yolları” Məqsədli Büdcə Fondunun daxilolmaları 275,9 milyon manat təşkil etmişdir. Ölkə ərazisində ümumi istifadədə olan respublika və yerli əhəmiyyətli avtomobil yollarının və onlarla əlaqədar mühəndis qurğularının, təhkim zolaqlarının istifadəsi, saxlanması və istismarı üçün “Avtomobil Yolları” Məqsədli Büdcə Fondunun xərcləri üzrə 165,0 milyon manat vəsait istifadə olunmuşdur.

2023-cü ilin yanvar-iyun ayları üzrə “Meşələrin qorunub saxlanması və təkrar istehsalı fondu”nun, “Ətraf mühitin mühafizəsi üzrə dövlət fondu”nun, “Mineral-xammal bazasının bərpası üzrə dövlət Fondu”nun, “Xüsusi mühafizə olunan təbiət ərazilərinin idarəedilməsi və mühafizəsi üçün yaradılan müvafiq idarələrin xüsusi fondu”nun və “Su bioresurslarının artırılması, bərpası və mühafizəsi fondu”nun daxilolmaları 16,3 milyon manat, xərcləri isə 1,3 milyon manat təşkil etmişdir.

Dövlət borcu. 2023-cü ilin yanvar-iyun aylarında dövlət borcuna xidmət edilməsi ilə bağlı xərclər 430,8 milyon manat təşkil etmiş və ya dövlət büdcəsinin həmin dövr üzrə ümumi xərclərin 3,1 faizinə bərabər olmuşdur. Sözügedən vəsaitin 352,7 milyon manat həcmində hissəsi xarici dövlət borcuna xidmət xərclərinin, o cümlədən 201,1 milyon manatı hökumət tərəfindən cəlb olunmuş xarici dövlət borcu üzrə faiz ödənişlərinin, 78,1 milyon manatı isə daxili dövlət borcuna xidmət xərclərinin (faiz ödənişləri) təmin edilməsinə yönəldilmişdir.

2023-cü ilin 01 iyul tarixinə xarici dövlət borcu 6576,9 milyon ABŞ dolları təşkil etmiş və cari il üzrə proqnozlaşdırılan ÜDM-in 10,0 faizi həcmində olmuşdur. Hesabat dövrünə daxili dövlət borcu 4970,3 milyon manat təşkil etmiş və cari il üzrə proqnozlaşdırılan ÜDM-in 4,5 faizi

həcmində olmuşdur. Daxili dövlət borcunu daxili maliyyə bazarında yerləşdirilmiş dövlət qiymətli kağızları üzrə qalıq borc təşkil etmişdir. Hesabat tarixinə daxili dövlət borcunun 27,5%-i 1 illik, 52,1%-i 2 və 3 illik, 20,4%-i isə 5 il və daha artıq müddətli dövlət qiymətli kağızlarının payına düşür.

Xarici dövlət borcu üzrə imzalanmış müqavilələr çərçivəsində cari ilin ilk altı ayı ərzində 113,3 milyon manat istifadə edilmişdir.

2023-cü ilin birinci yarısında daxili maliyyə bazarında yerləşdirilən dövlət istiqrazları üzrə dövlət büdcəsinə 1015,0 milyon manat məbləğində vəsait daxil olmuşdur. Dövlət büdcəsinə daxil olmuş vəsaitin 724,1 milyon manat həcmində hissəsi xarici və daxili dövlət borcu üzrə vaxtı çatan əsas borc ödənişlərinin yenidən maliyyələşdirilməsinə, 290,9 milyon manat həcmində hissəsi isə dövlət büdcəsi xərclərinin maliyyələşdirilməsinə yönəldilmişdir.

Dövlət büdcəsinin profisiti. 2023-cü ilin altı ayı üzrə məlumata əsasən dövlət büdcəsində 1416,7 milyon manatlıq profisit yaranmışdır ki, bu da proqnozlaşdırılan göstərici ilə müqayisədə 890,9 milyon və ya 38,6 faiz az, ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə isə 147,7 milyon manat və ya 11,6 faiz çoxdur.

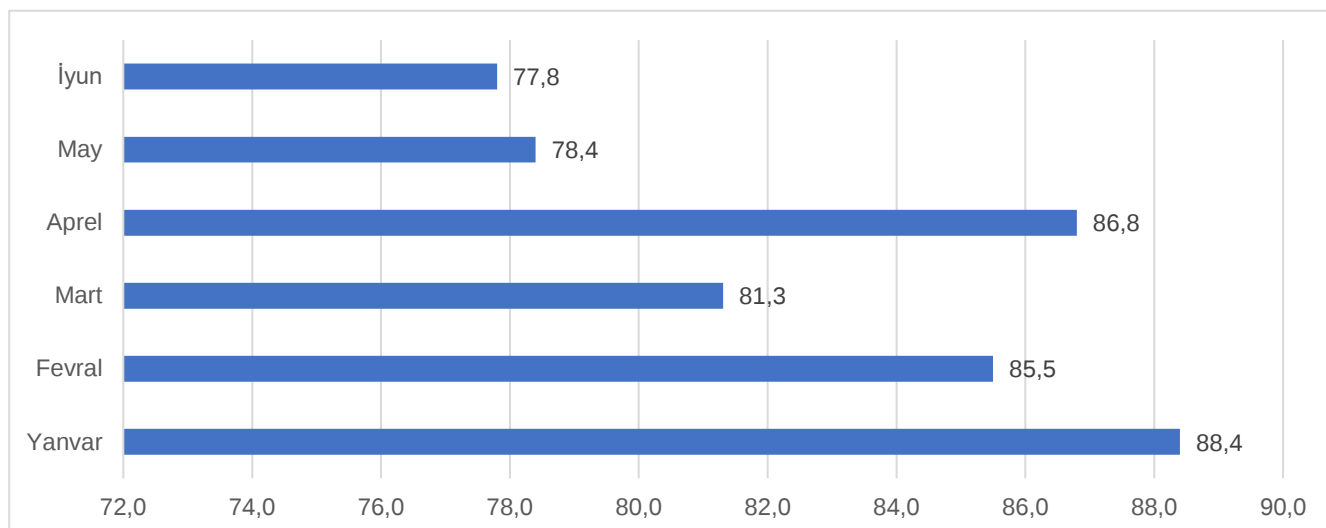
İcmal büdcə. 2023-cü ilin birinci yarımilliyində icmal büdcənin gəlirləri 26786,8 milyon manat olmuşdur ki, bu da ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 8637,1 milyon manat və ya 47,6 faiz çoxdur. İcmal büdcənin xərcləri isə 15711,4 milyon manat icra olunmuşdur ki, bu da ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 1368,4 milyon manat və ya 9,5 faiz çoxdur. İcmal büdcədə 11075,4 milyon manat büdcə artıqlığı (profisit) yaranmışdır.

3. 2023-cü il üzrə yenilənmiş makroiqtisadi proqnozlar

Dünya iqtisadiyyatında inflyasiya təzyiqinin və qlobal siyasi-hərbi gərginliyin davam etməsi gələcək iqtisadi perspektivlər üzrə qeyri-müəyyənliyi artırmışdır. Bununla belə, bir sıra aparıcı ölkələrin iqtisadiyyatlarının tənəzzülə uğramasına dair proqnozlar baş tutmamış və həmin ölkələrdə iqtisadi artım müsbət məcrada qalmışdır. Dünya iqtisadiyyatının lokomotivi olan Çin iqtisadiyyatının canlanması gözlənilirdi kimi olmasa da, kifayət qədər yüksək səviyyədə davam etmişdir. Bu tendensiyalar fonunda Beynəlxalq Valyuta Fondu (BVF) və Dünya Bankı tərəfindən 2023-cü il üzrə təqdim edilmiş ilkin proqnozlar yenilənərək artırılmışdır. Belə ki, BVF tərəfindən cari ilin iyul ayında yenilənmiş proqnozlara əsasən 2023-cü ildə qlobal artımın 3,0 faiz olacağı proqnozlaşdırılır ki, bu da sözügedən təşkilat tərəfindən cari ilin aprel ayında təqdim edilmiş proqnozla müqayisədə 0,2 faiz-bənd çoxdur. Dünya Bankı isə cari ilin iyun ayında qlobal artım proqnozunu ilkin təqdim edilmiş proqnozla müqayisədə 0,4 faiz-bənd artıraraq 2,1 faiz səviyyəsində olacağını proqnozlaşdırmışdır.

Bu zəmində OPEC+ ölkələri tərəfindən qəbul edilən qərarlar enerji qiymətlərində 2023-cü ilin əvvəllərində müşahidə olunan enmə meyillərinin ilin sonuna doğru artımla əvəzlənməsini dəstəkləyəcəkdir.

Qrafik 10. 2023-cü ilin birinci yarımilliyi üzrə "Azeri Light" markalı neftin bir barelinin ixrac qiyməti (ABŞ dolları)

Beynəlxalq maliyyə institutları və agentlikləri tərəfindən Brent markalı xam neftin bir barelinin orta illik satış qiymətinin 75,0-80,0 ABŞ dolları civarında olacağı proqnozlaşdırılır (Cədvəl 1).

Cədvəl 1. Brent markalı neftin 1 barelinin proqnozlaşdırılan orta illik qiyməti (ABŞ dolları)

Təşkilatlar	2023
Beynəlxalq Valyuta Fondu (iyul, 2023)*	76,4
Dünya Bankı (iyun, 2023)	80,0
ABŞ-ın Enerji İnformasiya Administrasiyası (EIA) (iyul, 2023)	79,3

*UK Brent, West Texas Intermediate (WTI) və Dubai Fateh neft brendlərinin orta qiyməti

Mənbələr: BVF-nin "Dünyanın İqtisadi İcmalı" hesabatı (iyul, 2023); Dünya Bankının "Qlobal İqtisadi Perspektivlər" hesabatı (iyun, 2023); EIA-nın və reyting agentliklərinin rəsmi internet informasiya ehtiyatları (iyul, 2023)

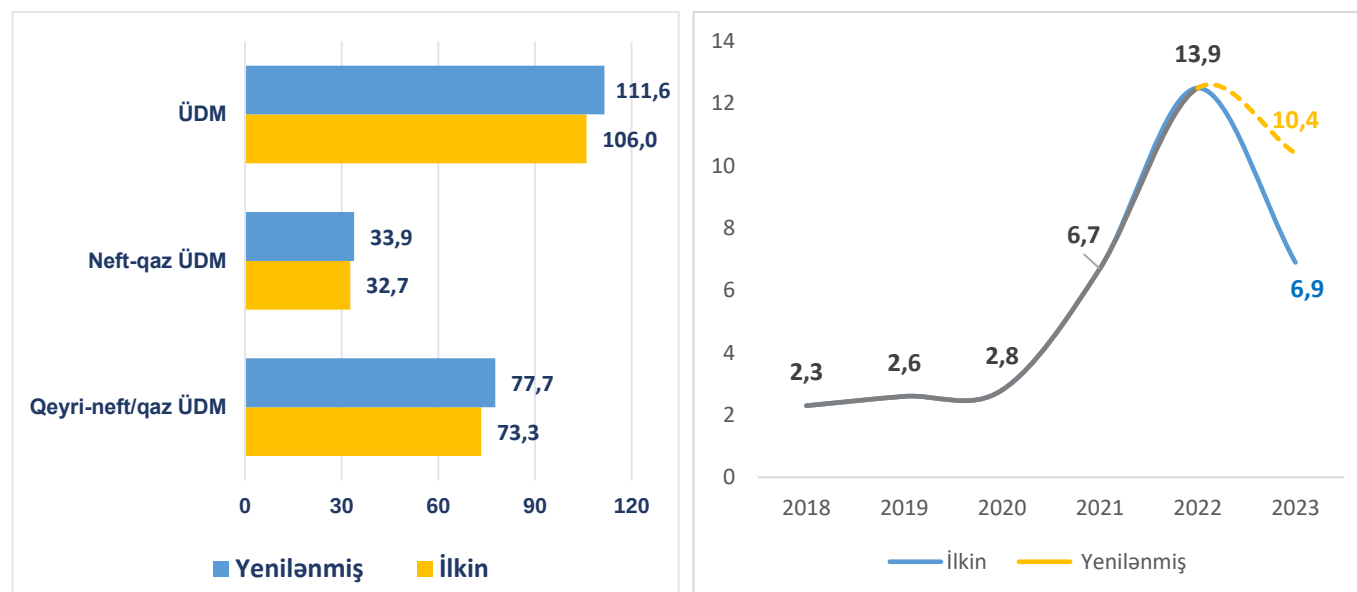
Qlobal miqyasda davam edən proseslər və enerji resursları ilə bağlı gözləntiləri nəzərə alınaraq, 2023-cü ilin dövlət büdcəsinin proqnozlaşdırılması zamanı büdcə hesablamaları üçün 50,0 ABŞ dolları səviyyəsində müəyyən edilmiş xam neftin bir barelinin orta illik ixrac qiyməti artırılaraq 60 ABŞ dolları səviyyəsində götürülmüşdür.

2023-cü ilin dövlət büdcəsinin layihəsi hazırlanan zaman İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən təqdim edilmiş proqnozlara əsasən, ÜDM 106,0 milyard manat, qeyri-neft/qaz ÜDM 73,3 milyard manat, real artım tempi isə müvafiq olaraq 2,7 və 4,5 faiz səviyyəsində götürülmüşdür. Lakin, 2023-cü ilin ötən dövrünün makro-iqtisadi nəticələri ilə yanaşı, fiskal icra göstəriciləri və əmtəə bazarlarının konyukturası cari il üzrə makroiqtisadi proqnozların dəqiqləşdirilərək yenilənməsini şərtləndirmişdir. Yenilənmiş makroiqtisadi proqnozlara əsasən 2023-cü ildə baza ssenari üzrə ÜDM-in real ifadə 1,8 faiz artmaqla 111,6 milyard manata (əvvəlki proqnoza nəzərən 5,6 milyard manat çox), o cümlədən qeyri-neft/qaz ÜDM-in real ifadədə 4,9 faiz artmaqla 77,7 milyard manata (əvvəlki proqnoza nəzərən 4,4 milyard manat çox) çatacağı proqnozlaşdırılır.

Cari ilin yanvar-iyun aylarında qeyri-neft/qaz sektorunda müşahidə edilən yüksək real artım tempinin ilin növbəti aylarında da davam edəcəyi gözlənilir. 2023-cü ilin dövlət büdcəsi zərfində qeyd olunan qeyri-neft/qaz sektoru üzrə ÜDM-in real artım tempinə dair proqnoz 4,5 faizdən 4,9 faizə qaldırılmışdır. ÜDM-in real artımı 1,8 faiz olmaqla nominal ifadədə 111,6 milyard manata, habelə qeyri-neft/qaz sektoru üzrə ÜDM-in 77,7 milyard manata qədər artacağı proqnozlaşdırılır.

Eyni zamanda, 2023-cü ildə orta illik inflyasiya ilkin proqnozlar zamanı 6,9 faiz səviyyəsində nəzərdə tutulsa da, yenidən baxılma zamanı faktiki göstəricilər, gözlənilən meyillər nəzərə alınmaqla 10,4 faiz səviyyəsində olacağı proqnozlaşdırılır ki, bu da ilkin proqnozdan 3,5 faiz bəndi çoxdur.

Qrafik 11. ÜDM (milyard manat) və orta illik inflyasiya (faiz) üzrə proqnozlar

4. Dövlət və icmal büdcələrin 2023-cü ilin sonuna gözlənilən icra göstəriciləri

Qeyd olunduğu kimi, 2023-cü ilin dövlət büdcəsinə dəyişikliklər edilərək Milli Məclis tərəfindən 2023-cü il 16 iyun tarixli 917-VIQD nömrəli Qanunla təsdiqlənmişdir. Yenidən baxılmış büdcə parametrləri ilin sonuna olan gözləntilər kimi qəbul edilmişdir.

Dövlət büdcəsinin gəlirləri. 2023-cü ilin sonuna dövlət büdcəsinin gəlirlərinin 33890,5 milyon manat təşkil edəcəyi gözlənilir ki, bu da ilkin təsdiq edilmiş proqnoz göstəricisinə nəzərən 10,1 faiz çoxdur. Dövlət büdcəsinin gəlirlərinin 52,3 faizi və ya 17739,7 milyon manatı neft-qaz sektorunun, 47,7 faizi və ya 16150,8 milyon manatı qeyri-neft/qaz sektorunun payına düşür. 2023-cü ilin ilkin proqnoz göstəriciləri ilə müqayisədə neft-qaz sektoru üzrə gəlirlərin 1442,7 milyon manat və ya 8,9 faiz, qeyri-neft/qaz sektoru üzrə isə 1673,8 milyon manat və ya 11,6 faiz artması gözlənilir.

Bütövlükdə dövlət büdcəsi gəlirlərinin tərkibində qeyri-neft/qaz üzrə gəlirlərinin xüsusi çəkisi ilkin proqnoz göstəricisinə nisbətən 0,7 faiz-bənd artaraq 47,7 faiz təşkil edəcəkdir.

Dövlət büdcəsi gəlirlərinin 14987,0 milyon manatı və ya 44,2 faizi vergi orqanlarının xətti ilə daxilolmaların, 5728,0 milyon manatı və ya 17,0 faizi gömrük rüsumları və idxala görə vergi daxilolmalarının, 11737,7 milyon manatı və ya 34,6 faizi Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Fondundan transfertin, 857,0 milyon manatı və ya 2,5 faizi büdcə təşkilatlarının büdcədən kənar gəlirləri üzrə daxilolmaların, 580,8 milyon manatı və ya 1,7 faizi sair gəlirlərin payına düşür.

Vergi orqanlarının xətti ilə daxilolmaların məbləği 14987,0 milyon manat nəzərdə tutulur ki, bu da cari ilin təsdiq olunmuş göstəricisinə nisbətən 1585,0 milyon manat və ya 11,8 faiz çoxdur.

Qeyd olunan vəsaitin 6002,0 milyon manatı və ya 40,0 faizi neft-qaz sektorunun, 8985,0 milyon manatı və ya 60,0 faizi isə qeyri-neft/qaz sektorunun payına düşəcəkdir.

Neft-qaz sektoru üzrə daxilolmaların 33,3 faizini və ya 2000,0 milyon manatını Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin, 12,8 faizini və ya 767,0 milyon manatını neft-qaz sahəsində hasilatın pay bölgüsü sazişləri çərçivəsində fəaliyyət göstərən podratçı təşkilatların mənfəət vergisi, 53,9 faizini və ya 3235,0 milyon manatını isə Şahdəniz layihəsi üzrə hasilatın pay bölgüsü sazişləri çərçivəsində fəaliyyət göstərən podratçı təşkilatların mənfəət vergisi təşkil edir.

Yenidən baxılmış 2023-cü il dövlət büdcəsinin gəlirlərinin hesablanması zamanı "Azəri Light" markalı xam neftin bir barrelinin orta ixrac qiymətinin 10 ABŞ dolları artırılaraq 60 ABŞ dolları müəyyən edilməsi, eyni zamanda 2022-ci ilin IV rübü və cari ilin yanvar-aprel ayları üzrə neftin orta ixrac qiymətinin 88,3 ABŞ dolları, təbii qazın min kubmetrinin orta qiymətinin isə 845,5 avro təşkil etməsi ilə əlaqədar 2023-cü il üçün təsdiq olunmuş göstəricilərlə müqayisədə daxilolmaların proqnozu Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkəti üzrə 350,0 milyon manat və ya 21,2 faiz, neft-qaz sahəsində hasilatın pay bölgüsü sazişləri çərçivəsində fəaliyyət göstərən podratçı təşkilatların mənfəət vergisi üzrə 275,0 milyon manat və ya 55,9 faiz, Şahdəniz layihəsi üzrə hasilatın pay bölgüsü sazişləri çərçivəsində fəaliyyət göstərən podratçı təşkilatların mənfəət vergisi üzrə isə 360,0 milyon manat və ya 12,5 faiz artırılmışdır.

Yenidən baxılmış 2023-cü il dövlət büdcəsində vergi orqanlarının xətti ilə qeyri-neft/qaz sektoru üzrə daxilolmalar 8985,0 milyon manata çatdırılır ki, bu da cari il üçün təsdiq olunmuş göstəricilərlə müqayisədə 600,0 milyon manat və ya 7,2 faiz, 2022-ci ilin icra göstəricisi ilə müqayisədə isə 848,6 milyon manat və ya 10,4 faiz çoxdur.

Qeyri-neft/qaz sektoru üzrə artıma səbəb 2023-cü il üçün (habelə növbəti 3 il üçün) ölkənin iqtisadi və sosial inkişafı üzrə proqnozların yenilənməsi ilə bilavasitə bağlı olmuşdur.

Bununla yanaşı, cari ilin yanvar-aprel ayları üzrə vergi orqanlarının xətti ilə təmin edilən daxilolmalar proqnozdan 1780,3 milyon manat və ya 30,2 faiz çox, o cümlədən qeyri-neft/qaz sektoru üzrə 464,8 milyon manat və ya 13,1 faiz artıq olması qeyri-neft/qaz sektoru üzrə gəlirlər proqnozunun yenidən baxılmasına zəmin yaratmışdır.

Qrafik 12. Dövlət büdcəsinin gəlirlərinin ilkin və yenilənmiş proqnozları (milyon manat)

Yenidən baxılmış 2023-cü il dövlət büdcəsinə gömrük rüsumları və idxala görə vergi daxilolmaları 5728,0 milyon manat məbləğinə çatdırılır ki, bu da 2023-cü ilin təsdiq olunmuş göstəricisi ilə müqayisədə 924,7 milyon manat və ya 19,3 faiz çoxdur. Gömrük daxilolmalarının artımına səbəb 2023-cü il və sonrakı 3 il üçün ölkənin sosial-inkişaf göstəricilərinin yenilənmiş proqnozlarında qeyri-neft/qaz sektoru üzrə ÜDM-in həcmnin 4,4 milyard manat, idxalın həcmnin

14,9 milyard ABŞ dollarına çatdırılaraq 2,4 milyard ABŞ dolları və ya 19,3 faiz artımla proqnozlaşdırılması, habelə cari ilin yanvar-aprel ayları üzrə Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsinin xətti ilə təmin edilən daxilolmaların proqnozdan 485,7 milyon manat və ya 31,1 faiz çox olması ilə bağlıdır.

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Fondundan transfert 11737,7 milyon manat məbləğində nəzərdə tutulur ki, bu da təsdiq olunmuş göstəricidən 457,7 milyon manat və ya 4,1 faiz çoxdur.

Yenidən baxılmış 2023-cü il üzrə büdcə təşkilatlarının büdcədən kənar gəlirləri üzrə daxilolmalar ilkin proqnoza nisbətən 130,5 milyon manat və ya 18,0 faiz artırılaraq 857,0 milyon manat, dövlət büdcəsinin digər daxilolmaları 18,6 milyon manat və ya 3,3 faiz artırılaraq 580,8 milyon manat (Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətinin xətti ilə yenidən baxılmış daxilolmalar 5,0 milyon manat artırılaraq 25,0 milyon manat müəyyən edilmişdir) səviyyəsində proqnozlaşdırılır.

Büdcə təşkilatlarının əlavə görəcəkləri iş və göstərəcəkləri xidmətlərə görə onların büdcədən kənar gəlirlərinin artımı təmin olunacaqdır.

Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətinin xətti ilə daxilolmaların artımla proqnozlaşdırılmasına səbəb dövlət əmlakının, özəlləşdirilən dövlət müəssisə və obyektlərinin altındakı torpaqların icarə müqavilələrinin sayının artması ilə bağlıdır.

Dövlət büdcəsinin xərcləri. 2023-ci il dövlət büdcəsinin yenidən baxılmış xərclərinin 36624,8 milyon manat səviyyəsində olacağı gözlənilir ki, bu da ilkin proqnoz göstəriciyə nisbətən 9,8 faiz çoxdur. Qeyd olunan xərc artımının maliyyə təminatı olaraq 2023-cü il dövlət büdcəsinin gəlirləri 3116,5 milyon manat (o cümlədən, Dövlət Neft Fondundan dövlət büdcəsinə transfert 457,7 milyon manat), kəsiri isə 155,0 milyon manat artırılmışdır. Bununla yanaşı, dövlət büdcəsinin təsdiq olunmuş bəzi xərclərinin optimallaşdırılması və yerdəyişməsi hesabına büdcə xərcləri daxilində 1122,9 milyon manat məbləğində əlavə maliyyə təminatı yaradılmışdır.

Bütövlükdə yaradılmış 4,4 milyard manat məbləğində maliyyə resurslarının 2260,0 milyon manatının işğaldan azad olunmuş Qarabağ və Şərgi Zəngəzurda yenidənqurma işlərinin aparılmasına yönəldilməklə cari ildə Böyük Qayıdış Proqramı üçün ayrılan dövlət büdcəsinin vəsaitinin 5260,0 milyon manata çatdırılması nəzərdə tutulmuşdur.

Digər prioritet xərc istiqaməti olan ölkəmizin müdafiə qabiliyyətinin daha da artırılması məqsədilə xüsusi müdafiə təyinatlı xərclər 2070,0 milyon manatdan 3070,0 milyon manata çatdırılmışdır.

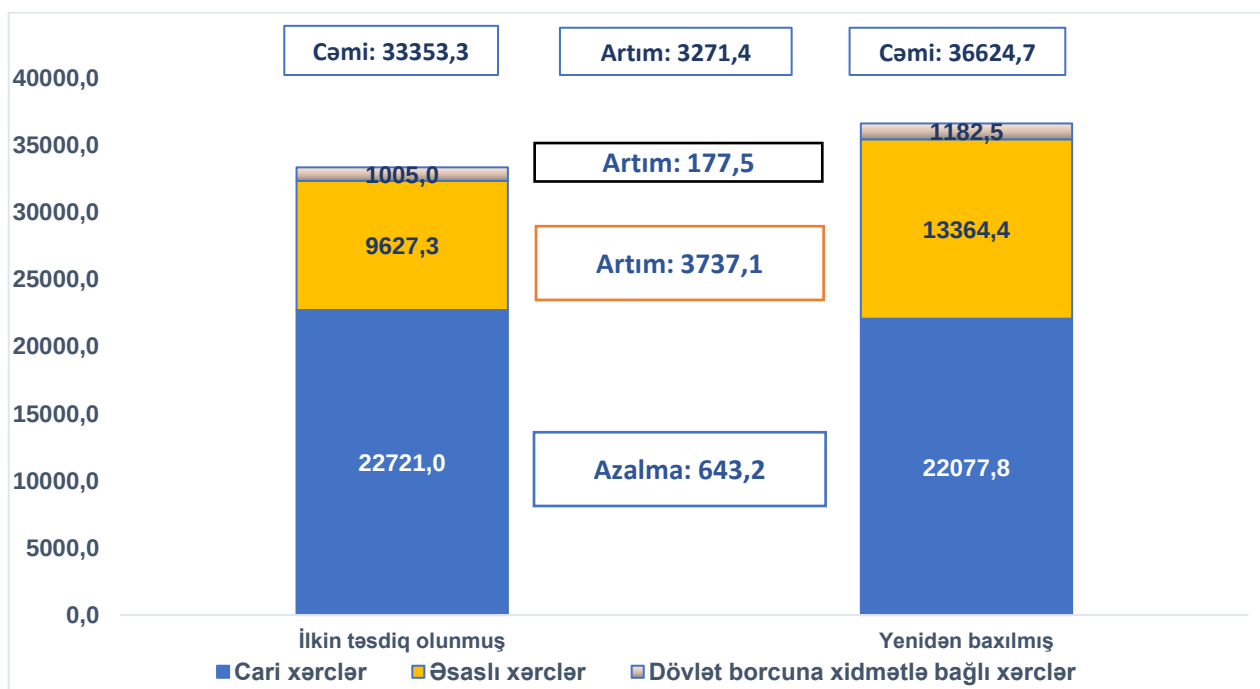
Yenidən baxılmış 2023-cü ilin dövlət büdcəsində yuxarıda qeyd olunan prioritet xərclərlə yanaşı, aşağıdakı bir sıra digər istiqamətlər üzrə də əlavə vəsaitin yönəldilməsi nəzərdə tutulur:

- Ölkəmizin həmtəsisçisi olduğu beynəlxalq investisiya və inkişaf fondlarının nizamnamə kapitalında Azərbaycan tərəfinin payının maliyyələşdirilməsi və ölkəmizin yeni "Azersky-2" peykinin orbitə çıxarılması ilə əlaqədar "Azərkosmos" Səhmdar Cəmiyyətinin nizamnamə kapitalının artırılması üçün cəm olaraq 297,5 milyon manat;
- Beynəlxalq münasibətlər və digər beynəlxalq fəaliyyətlə bağlı xərclər üçün cəmi 139,6 milyon manat, ondan xarici maliyyə yardımı üçün 100,0 milyon manat, Azərbaycan Respublikasının xaricdəki diplomatik nümayəndəlikləri və konsulluqlarının əməkdaşlarının təminat və kompensasiyaları ilə bağlı yeni qaydaların qüvvəyə minməsi və bəzi xarici ölkələrdə səfirliklərin və diplomatik nümayəndəliklərin fəaliyyətə başlaması üçün 26,0 milyon manat, Birləşmiş Millətlər

- Təşkilatının iqlim dəyişməsi üzrə çərçivə konsepsiyasına uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının qəbul etdiyi öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün 13,6 milyon manat;
- Dəmir yolu sahəsində, ölkə ərazisində elektrik enerjisi təchizatı və digər infrastruktur layihələri üzrə yenidənqurma və əsaslı təmir xərcləri üçün 128,0 milyon manat;
 - Sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslərə verilən kreditlərin dövlət zəmanəti ilə təmin edilməsi və kredit faizlərinin subsidiyalasdırılması üçün 50,0 milyon manat;
 - Bəzi büdcə təşkilatlarının maddi-texniki təminatının yaxşılaşdırılması (62,8 milyon manat) və digər zəruri tədbirlərin maliyyə təminatı (39,0 milyon manat) üçün cəm olaraq 101,8 milyon manat;
 - Dövlət borcuna xidmətlə bağlı xərclər üçün 177,5 milyon manat;
 - Dövlət büdcəsindən maliyyələşən bəzi təşkilatların əlavə büdcədən kənar gəlirləri hesabına xərclərinin artırılması üçün 135,0 milyon manat.

Yenidən baxılmış 2023-cü il dövlət büdcəsinin xərclərinin strukturuna daxil olan cari xərclərə ümumi xərclərin 60,3 faizi həcmində və ya 22077,8 milyon manat (təsdiq olunmuş göstəriciyə nisbətən 643,2 milyon manat və ya 2,8 faiz az), əsaslı xərclərə ümumi xərclərin 36,5 faizi həcmində və ya 13364,4 milyon manat (təsdiq olunmuş göstəriciyə nisbətən 3737,2 milyon manat və ya 38,8 faiz çox), dövlət borcuna xidmətlə bağlı xərclərə ümumi xərclərin 3,2 faizi həcmində və ya 1182,5 milyon manat (təsdiq olunmuş göstəriciyə nisbətən 177,5 milyon manat və ya 17,7 faiz çox) vəsait yönəldiləcəkdir. Müvafiq olaraq dövlət büdcəsinin tərkibində əsaslı xərclərin xüsusi çəkisi 7,6 faiz-bənd, dövlət borcuna xidmətlə bağlı xərclərin xüsusi çəkisi 0,2 faiz-bənd artacaq, cari xərclərin xüsusi çəkisi isə 7,8 faiz-bənd azalacaqdır.

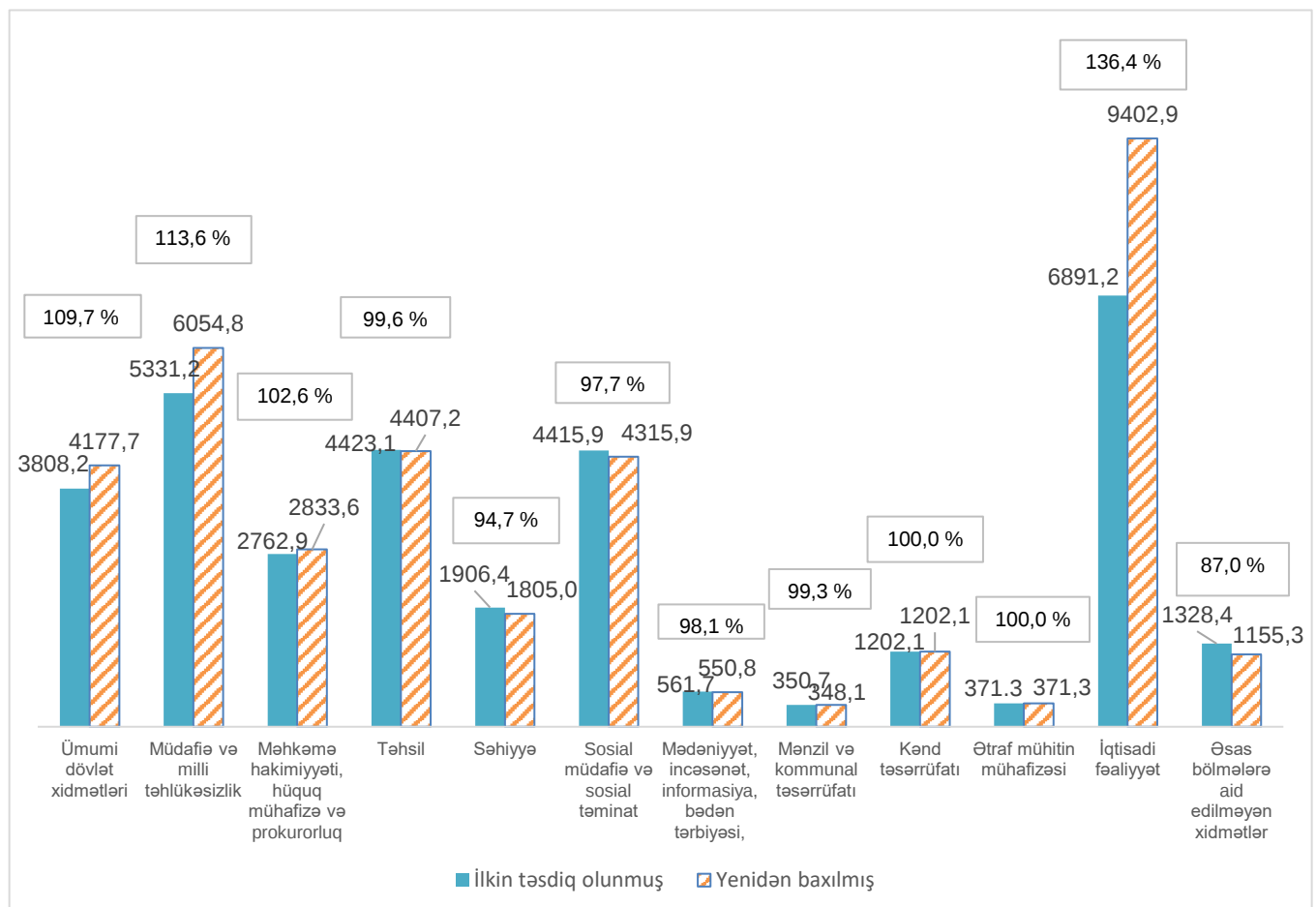
Qrafik 13. Dövlət büdcəsinin proqnozlaşdırılan xərclərinin ilkin və yenilənmiş parametrləri (milyon manat)

Yenidən baxılmış 2023-cü il dövlət büdcəsinin xərcləri funksional təsnifata uyğun olaraq ümumi dövlət xidmətləri (qanunvericilik və icra hakimiyyəti, beynəlxalq münasibətlər, xarici ölkələrə yardımlar, büdcələrarası transfertlər, dövlət borcu) xərcləri təsdiq olunmuş 3808,2 milyon manata qarşı 4177,7 milyon manat və ya 369,5 milyon manat (9,7 faiz), müdafiə və milli təhlükəsizlik xərcləri təsdiq olunmuş 5331,2 milyon manata qarşı 6054,8 milyon manat və ya 723,6 milyon manat (13,6 faiz), məhkəmə hakimiyyəti, hüquq mühafizə və prokurorluq xərcləri

təsdiq olunmuş 2762,9 milyon manata qarşı 2833,6 milyon manat və ya 70,7 milyon manat (2,6 faiz), iqtisadi fəaliyyət (dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu, işğaldan azad olunmuş ərazilərin yenidən qurulması, bərpa və digər xərclər) xərcləri təsdiq olunmuş 6891,2 milyon manata qarşı 9402,9 milyon manat və ya 2511,7 milyon manat (36,4 faiz) çox, təhsil xərcləri təsdiq olunmuş 4423,1 milyon manata qarşı 4407,2 milyon manat və ya 15,9 milyon manat (0,4 faiz), səhiyyə xərcləri təsdiq olunmuş 1906,4 milyon manata qarşı 1805,0 milyon manat və ya 101,4 milyon manat (5,3 faiz), sosial müdafiə və sosial təminat xərcləri təsdiq olunmuş 4415,9 milyon manata qarşı 4315,9 milyon manat və ya 99,9 milyon manat (2,3 faiz), mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti və bu qəbildən olan digər fəaliyyət xərcləri təsdiq olunmuş 561,7 milyon manata qarşı 550,8 milyon manat və ya 10,9 milyon manat (1,9 faiz), mənzil və kommunal təsərrüfatı xərcləri təsdiq olunmuş 350,7 milyon manata qarşı 348,1 milyon manat və ya 2,6 milyon manat (0,7 faiz) əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər üzrə xərclər təsdiq olunmuş 1328,4 milyon manata qarşı 1155,3 milyon manat və ya 173,0 milyon manat (13,0 faiz) az, kənd təsərrüfatı və ətraf mühitin mühafizəsi xərcləri isə müvafiq olaraq 1202,1 milyon manat və 371,3 milyon manat məbləğində, təsdiq olunmuş səviyyədə proqnozlaşdırılır.

Qrafik 14. 2023-cü ilin dövlət büdcəsinin proqnozlaşdırılan xərclərinin funksional təsnifatın bölmələri üzrə ilkin və yenilənmiş göstəriciləri (milyon manat)

Yenidən baxılmış 2023-cü il dövlət büdcəsinin yerli gəlir və xərcləri 7,7 milyon manat və ya 1,0 faiz artırılaraq müvafiq olaraq 764,7 milyon manat və 777,0 milyon manat məbləğində, yerli gəlir və xərcləri tənzimləmək üçün dövlət büdcəsinin mərkəzləşdirilmiş xərclərindən ayrılan maliyyə yardımı isə (12,3 milyon manat) təsdiq olunmuş səviyyədə nəzərdə tutulur.

Dövlət borcu. 2024-cü ilin 01 yanvar tarixinə Azərbaycan Respublikasının xarici dövlət borcunun 6381,0 milyon ABŞ dolları (10847,0 milyon manat), daxili dövlət borcunun isə 6688,0 milyon manat olmaqla ümumi dövlət borcunun 17536,0 milyon manat təşkil etməsi gözlənilir.

2024-cü ilin 01 yanvar tarixinə xarici dövlət borcunun 49,0 faizi 5 ilədək, 42,6 faizi 5-10 il ərzində, 8,4 faizi isə 10 ildən artıq müddətə kreditrlara ödənilməli olacaqdır. Xarici dövlət borcu üzrə yeni cəlb olunacaq borc öhdəliklərinin 10 ilədək müddətə müvafiq istinad dərəcəsi üstəgəl 0,65 faiz dərəcəsi ilə, 10-20 illik müvafiq istinad dərəcəsi üstəgəl 0,8 faiz dərəcəsi ilə, 20 ildən artıq müddətə isə müvafiq istinad dərəcəsi üstəgəl 0,9 faiz dərəcəsi ilə cəlb olunacağı nəzərdə tutulur.

2024-cü ilin 01 yanvar tarixinə daxili dövlət borcunun 40,5 faizini daxili maliyyə bazarlarında emissiya olunmuş dövlət istiqrazları təşkil edəcəkdir. İlin sonuna dövriyyədə olan dövlət istiqrazlarının 13,0 faizi 1 illik, 66,1 faizi 2-3 illik, 20,9 faizi isə 5-7 illik istiqrazların payına düşəcəkdir. Daxili dövlət borcuna xidmət xərcləri 265,0 milyon təşkil edəcəkdir.

Dövlət büdcəsinin kəsiri. Yenidən baxılmış 2023-cü ilin dövlət büdcəsinin kəsiri 155,0 milyon manat artırılaraq 2734,3 milyon manat məbləğinə çatdırılmışdır. Kəsinin artımının maliyyələşdirilməsi daxili borclanmadan cəlb olunan vəsait və özəlləşmədən əlavə daxilolmalar hesabına təmin ediləcəkdir. Kəsinin cari ilin sonuna gözlənilən ümumi daxili məhsula nisbəti 2,5 faiz həcmində olacaqdır.

İcmal büdcə. 2023-cü il üzrə yenidən baxılmış icmal büdcənin gəlirləri 43060,1 milyon manat proqnozlaşdırılır ki, bu da ilkin təsdiq olunmuş göstəriciyə nisbətən 10034,4 milyon manat və ya 30,4 faiz çoxdur.

Cari ilin icmal büdcənin xərcləri 41269,9 milyon manat proqnozlaşdırılır ki, bu da ilkin təsdiq olunmuş göstəriciyə nisbətən 3300,5 milyon manat və ya 8,7 faiz, 2022-ci ilin icra göstəricisinə nisbətən isə 6196,3 milyon manat və ya 17,7 faiz çoxdur.

İcmal büdcə ilkin olaraq 4943,6 milyon manat kəsirlə proqnozlaşdırılsa da, yenidən baxılma ilə 6733,9 milyon manat əlavə büdcə gəlirləri hesabına icmal büdcədə 1790,3 milyon manat profisit gözlənilir.

İcmal büdcənin tərkibinə daxil olan Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun büdcəsinin gəlirləri ilkin təsdiq olunmuş göstərici ilə müqayisədə 7346,6 milyon manat və ya 81,7 faiz artaraq 16337,5 milyon manat məbləğində gözlənilir.

Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun büdcəsinin xərcləri 11812,9 milyon manat təşkil edəcəkdir ki, bu da cari ilin ilkin təsdiq olunmuş göstəricisi ilə müqayisədə 457,7 milyon manat və ya 4,1 faiz çoxdur.

Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Sosial Müdafiəsi Fondunun büdcəsinin gəlirləri və xərcləri bərabər olaraq 4,0 milyon manat (0,1 faiz) artırılmaqla 6268,0 milyon manat təşkil edəcəkdir.

İşsizlikdən Sığorta Fondunun gəlirləri və xərcləri bərabər olaraq 5,0 milyon manat (2,4 faiz) artırılmaqla 217,7 milyon manat təşkil edəcəkdir.

Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinin öz gəlirlərinin 20,0 milyon manat artırılması və bezi dövlət orqanlarının maliyyələşdirilməsinin (9,6 milyon manat) Muxtar Respublikanın büdcəsindən çıxarılaraq dövlət büdcəsinin mərkəzləşdirilmiş xərcləri hesabına təmin edilməsi nəzərdə tutulur. Yuxarıdakı səbəblərə görə Muxtar Respublikanın büdcəsinə dövlət büdcəsindən ayrılan dotasiya 29,6 milyon manat və ya 6,1 faiz azaldılmışdır. Bunlar nəzərə alınmaqla, Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinin gəlirləri və xərcləri ilkin təsdiq olunmuş göstəriciyə nisbətən 9,7 milyon və ya 1,6 faiz manat azaldılmaqla 605,0 milyon manat təşkil edəcəkdir.

Yenilənmiş icmal büdcənin və dövlət borcunun müvafiq parametrləri büdcə qaydası üzrə 2023-cü ilin sonuna müəyyən edilmiş yuxarı hədlər daxilindədir.

5. Xam neftin qiymətinin dəyişməsinin icmal büdcəyə təsirlərinə dair həssaslıq təhlili

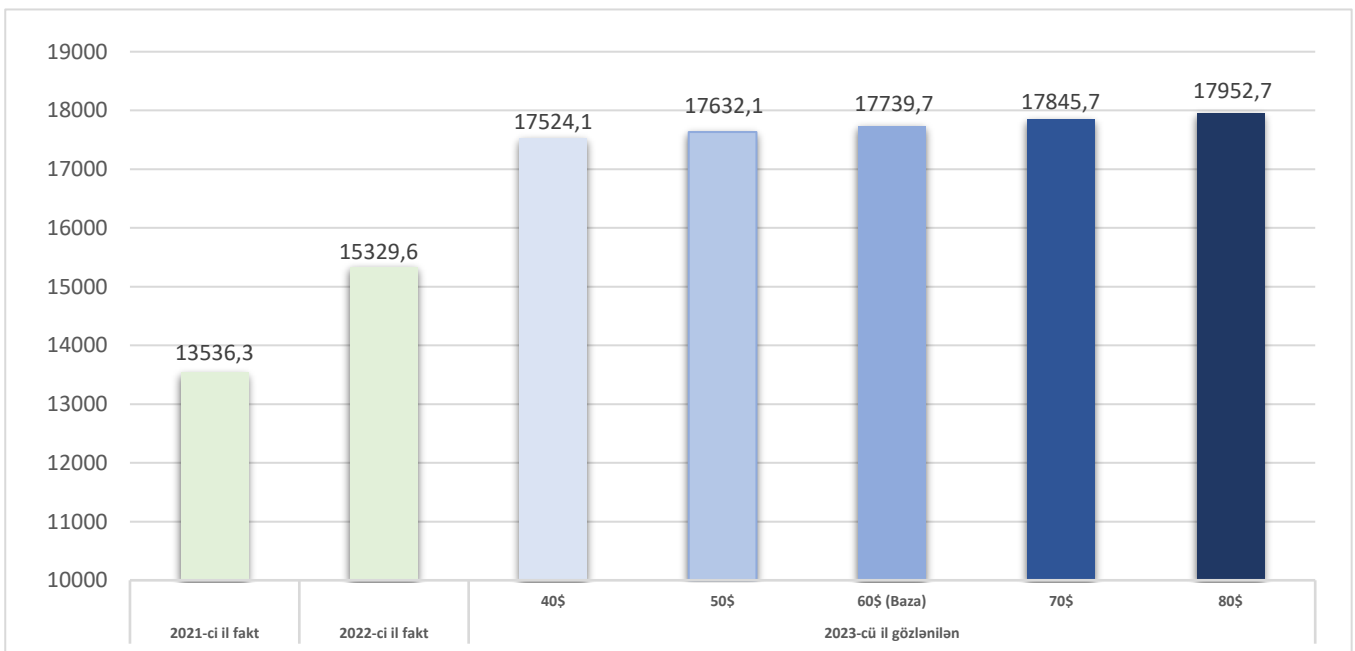
Azərbaycan Respublikasının icmal və dövlət büdcəsinin parametrləri bir sıra fərziyyələrə və Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin təqdim etdiyi ortamüddətli dövr üçün sosial-iqtisadi inkişaf göstəricilərinə, o cümlədən xam neftin qiymətinə əsaslanaraq proqnozlaşdırılır. Bu baxımdan, hal-hazırda dünyada gedən geosiyasi proseslər və iqtisadi trendlər fonunda enerji daşıyıcılarının qiymətinin dəyişməsinin icmal və dövlət büdcəsinə mümkün təsirlərinin təhlili xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

Əvvəlki paraqraflarda qeyd olunduğu kimi, xam neftin qiymətinə dair cari il üzrə faktiki nəticələr və 2023-cü il üzrə beynəlxalq təşkilatların yenilənmiş proqnozları nəzərə alınmaqla 2023-cü ilin yenidən baxılan büdcə parametrlərinin hesablanması zamanı neftin bir barelinin qiyməti 50 ABŞ dollarından 60 ABŞ dollarınadək artırılmışdır ki, bu da beynəlxalq təşkilatların proqnozlarından ən az 15 ABŞ dolları aşağıdır.

2023-cü ilin yenidən baxılmış dövlət büdcəsinin gəlirləri 33890,5 milyon manat, o cümlədən **dövlət büdcəsinin neft-qaz gəlirləri** 17739,7 milyon manat (*Dövlət Neft Fondundan transfert 11737,7 milyon manat və vergi orqanlarının xətti ilə neft-qaz sektorundan daxilolmalar 6002,0 milyon manat*) təsdiq edilmişdir.

2023-cü il üzrə Dövlət Neft Fondundan dövlət büdcəsinə nəzərdə tutulan transfertin tam məbləğdə köçürülməsi şərtilə və cari ilin altı aylıq faktiki büdcə gəlirləri nəzərə alınmaqla 2023-cü ildə xam neftin 1 barelinin müxtəlif qiymət ssenarilərində dövlət büdcəsinin neft-qaz gəlirlərinin dəyişməsi aşağıdakı qrafikdə təsvir edilmişdir (Qrafik 15).

Qrafik 15. Dövlət büdcəsinin neft-qaz gəlirlərinin xam neftin müxtəlif qiymət ssenarilərində dəyişməsi (milyon manat)

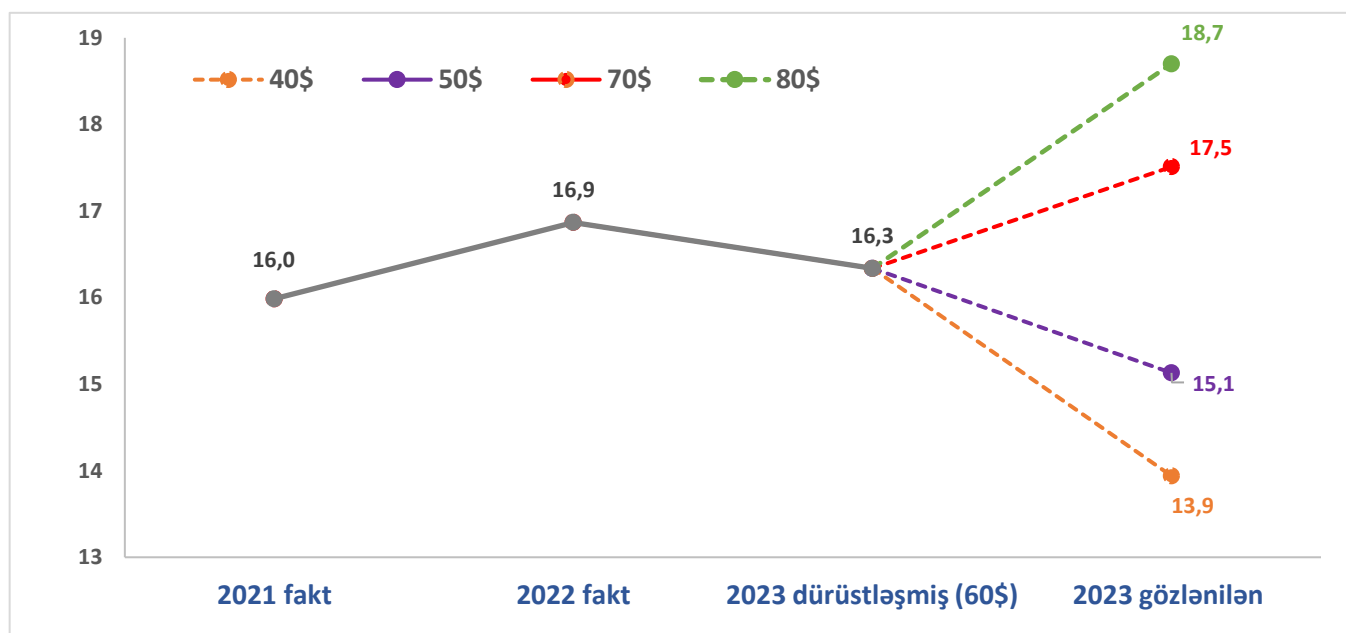

Qrafik 15-dən göründüyü kimi, 2023-cü il üzrə Dövlət Neft Fondundan dövlət büdcəsinə nəzərdə tutulan transfertin tam məbləğdə köçürülməsi və cari ilin altı aylıq faktiki daxilolmaları nəzərə alınmaqla, 2023-cü ildə dövlət büdcəsinin neft-qaz gəlirləri yenidən baxılaraq təsdiq olunmuş göstəriciyə nəzərən 40,0 ABŞ dolları ssenarisində 215,6 milyon manat az, 80,0 ABŞ dolları ssenarisində isə 213,0 milyon manat çox olacağı gözlənilir.

Aparılmış hesablamalara əsasən, Dövlət Neft Fondundan dövlət büdcəsinə nəzərdə tutulan transfertin tam məbləğdə köçürülməsi şərtlə cari ilin altı aylıq faktiki daxilolmaları nəzərə alınmaqla, xam neftin bir barelinin yenidən baxılmış büdcə parametrlərinin hesablanması zamanı götürülmüş 60 ABŞ dolları qiyməti ilə müqayisədə hər 10 ABŞ dolları dəyişməsi dövlət büdcəsinin 2023-cü ildə gözlənilən neft-qaz gəlirlərinin 106,0-108,0 milyon manat artması və ya azalmasına səbəb olur.

2023-cü ilin yenidən baxılan büdcəsində **Dövlət Neft Fondunun gəlirləri** 16,3 milyard manat məbləğində təsdiq edilmişdir (Qrafik 16).

Qrafik 16. Dövlət Neft Fondunun büdcəsinin gəlirlərinin xam neftin müxtəlif qiymət ssenarilərində dəyişməsi (milyard manat)

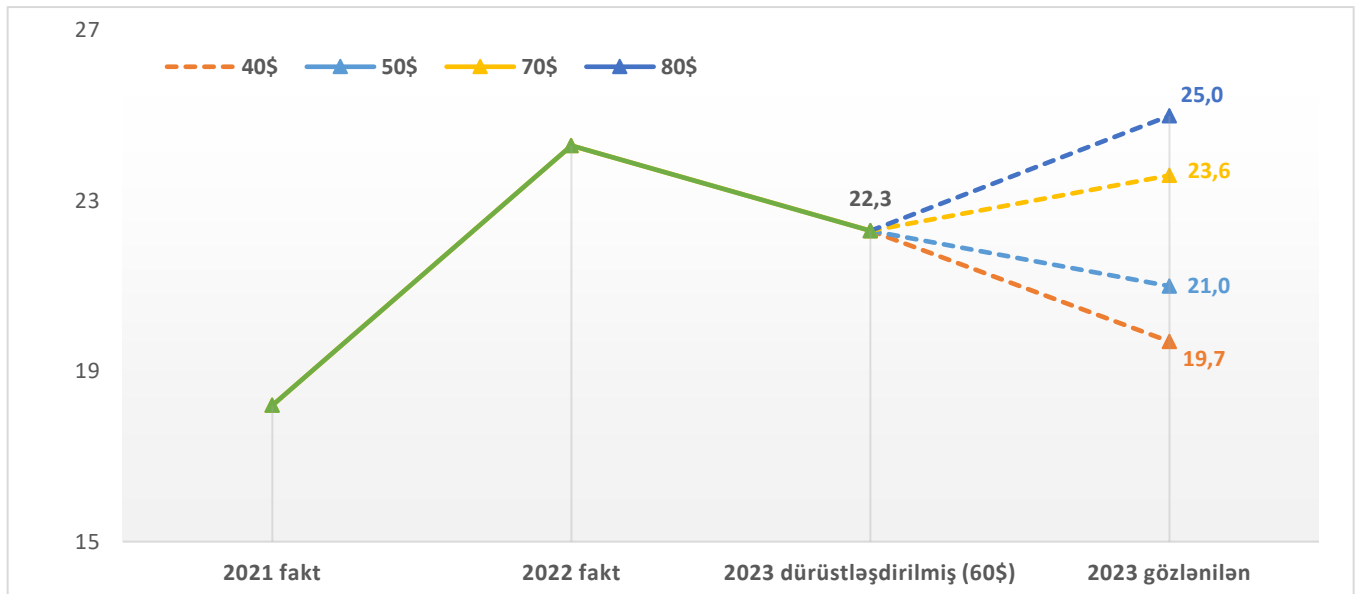

Qeyd: DNF-in 2023-cü ilin ilk altı ayında gəlirləri, DNF-dən dövlət büdcəsinə nəzərdə tutulan transfertin tam şəkildə köçürülməsi və DNF-in aktivlərinin idarə edilməsi üzrə proqnozlaşdırılan gəlirlilik nəzərə alınmaqla

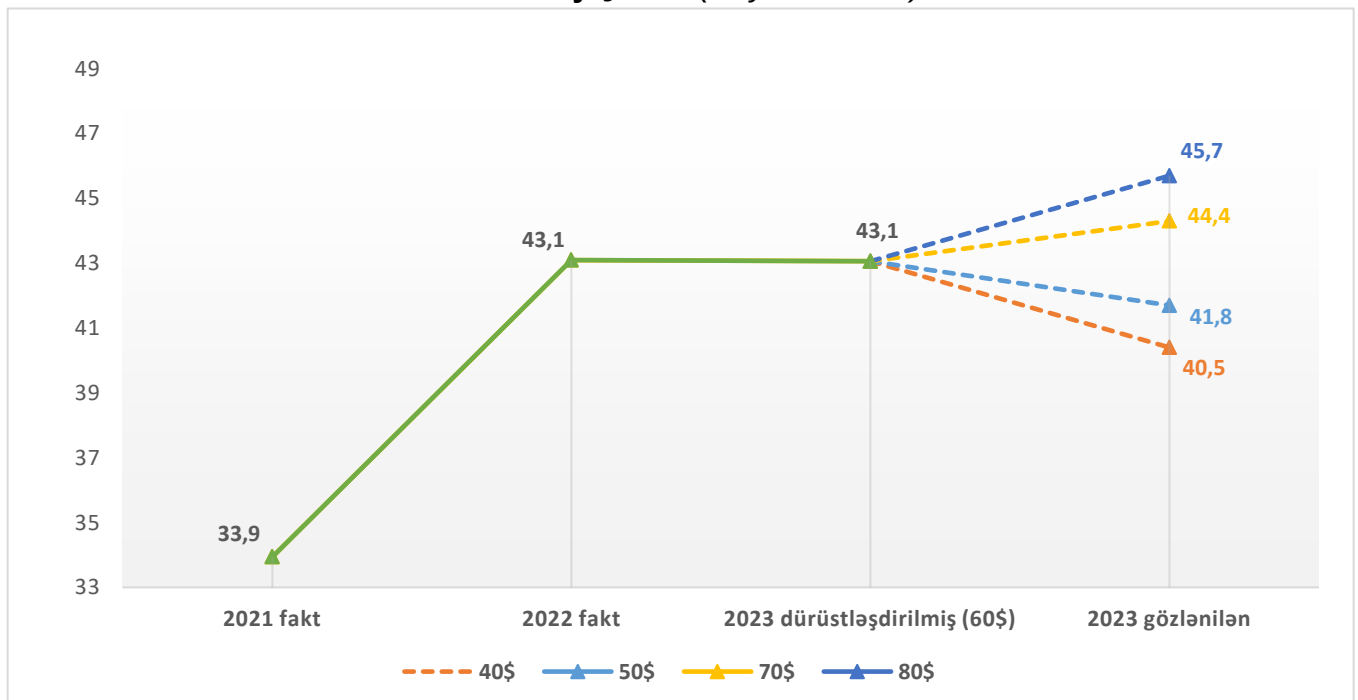
Qrafik 16-dan göründüyü kimi, xam neftin bir barelinin yenidən baxılmış büdcə parametrlərinin hesablanması zamanı götürülmüş 60 ABŞ dolları qiyməti ilə müqayisədə hər 10 ABŞ dolları dəyişməsi Dövlət Neft Fondunun gəlirlərinin təqribən 1,2 milyard manat artması və ya azalmasına səbəb olur.

2023-cü ilin yenidən baxılan büdcəsində icmal büdcənin gəlirləri 43,1 milyard manat, o cümlədən icmal büdcənin neft-qaz gəlirləri 22,3 milyard manat (*Dövlət Neft Fondunun gəlirləri 16,3 milyard manat və vergi orqanlarının xətti ilə neft-qaz sektorundan daxilolmalar 6,0 milyard manat*) proqnozlaşdırılır (Qrafik 17 və 18).

Qrafik 17. İcmal büdcənin neft-qaz gəlirlərinin müxtəlif neft qiyməti ssenarilərində dəyişməsi (milyard manat)

Qrafik 18. İcmal büdcənin gəlirlərinin müxtəlif neft qiyməti ssenarilərində dəyişməsi (milyard manat)

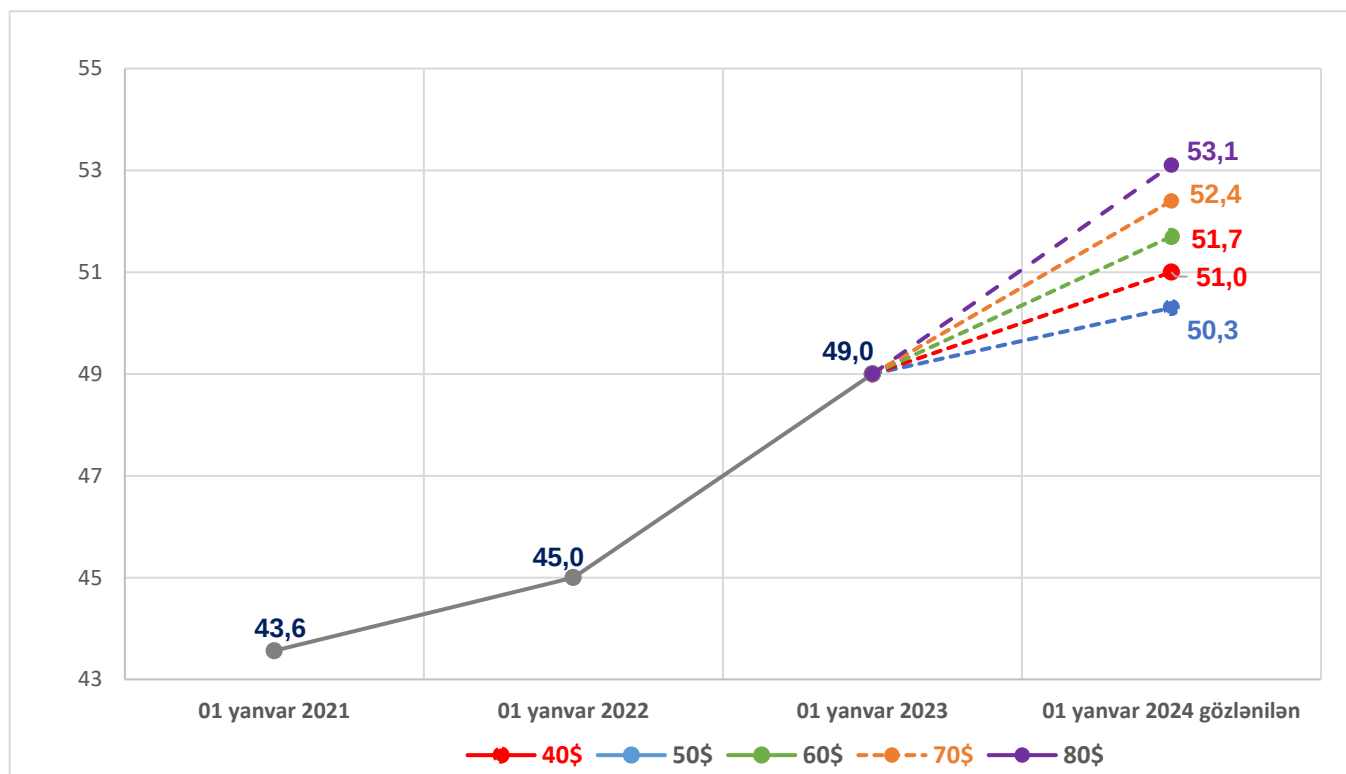

Qrafik 17 və qrafik 18-dən göründüyü kimi, cari ilin altı aylıq faktiki daxilolmaları nəzərə alınmaqla, 2023-cü ildə icmal büdcənin yenidən baxılaraq proqnozlaşdırılan göstəricisi ilə müqayisədə xam neftin qiymətinin hər 10 ABŞ dolları dəyişməsi icmal büdcənin neft-qaz gəlirlərinin təqribən 1,3-1,4 milyard manat artması və ya azalmasına səbəb olur.

Belə ki, icmal büdcənin gəlirləri 40,0 ABŞ dolları ssenarisində 2,6 milyard manat (*Dövlət Neft Fondunun gəlirlərinin 2,4 milyard manat və dövlət büdcəsinin neft-qaz gəlirlərinin 0,2 milyard manat azalması hesabına*) az, 80,0 ABŞ dolları ssenarisində isə 2,6 milyard manat (*Dövlət Neft Fondunun gəlirlərinin 2,4 milyard manat və dövlət büdcəsinin neft-qaz gəlirlərinin 0,2 milyard manat artması hesabına*) çox olacağı gözlənilir.

2023-cü ilin faktiki daxilolmaları nəzərə alınmaqla xam neftin bir barelinin qiymətinin 60 ABŞ dolları ssenarisində 01 yanvar 2024-cü il tarixinə **Dövlət Neft Fondunun aktivlərinin** 51,7 milyard ABŞ dolları olacağı proqnozlaşdırılır.

Qrafik 19. Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun aktivlərinin müxtəlif neft qiyməti ssenarilərində dəyişməsi (milyard ABŞ dolları)

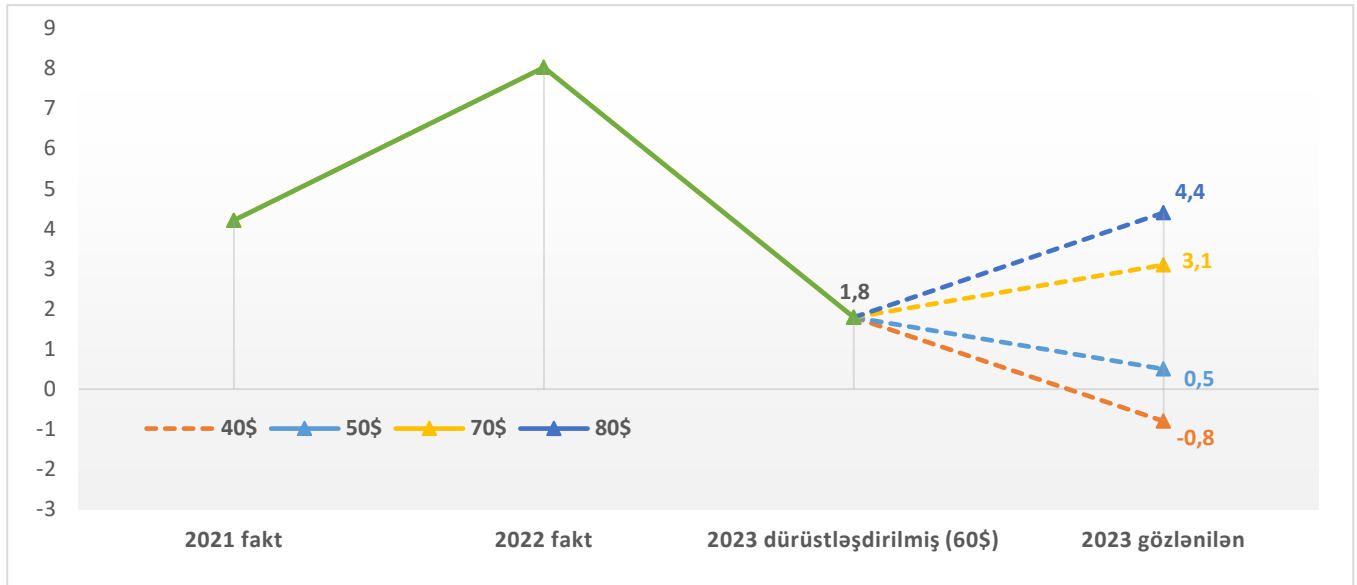

Qeyd: DNF-in 2023-cü ilin ilk altı ayında gəlirləri, DNF-dən dövlət büdcəsinə nəzərdə tutulan transfertin tam şəkildə köçürülməsi və DNF-in aktivlərinin idarə edilməsi üzrə proqnozlaşdırılan gəlirlilik nəzərə alınmaqla

Qrafik 19-dan göründüyü kimi, xam neftin qiymətinin hər 10 ABŞ dolları dəyişməsi 01 yanvar 2024-cü il tarixinə Dövlət Neft Fondunun aktivlərinin xam neftin bir barelinin qiymətinin 60 ABŞ dolları ssenarisi ilə müqayisədə təqribən 0,7 milyard ABŞ dolları artması və ya azalmasına səbəb olur. Belə ki, 01 yanvar 2024-cü il tarixinə Dövlət Neft Fondunun aktivləri xam neftin bir barelinin qiymətinin 60 ABŞ dolları ssenarisinə nəzərən 40,0 ABŞ dolları ssenarisində 1,4 milyard ABŞ dolları az olmaqla 50,3 milyard ABŞ dolları, 80,0 ABŞ dolları ssenarisində isə 1,4 milyard ABŞ dolları çox olmaqla 53,1 milyard ABŞ dolları gözlənilir.

2023-cü ilin yenidən baxılan büdcəsində **icmal büdcənin profisiti** 1,8 milyard manat proqnozlaşdırılır.

Qrafik 20. İcmal büdcənin artıqlığı/kəsirliliyinin xam neftin müxtəlif qiymət ssenarilərində dəyişməsi (milyard manatla)

Qrafik 20-dən göründüyü kimi, DNF-dən dövlət büdcəsinə nəzərdə tutulan transfertin tam şəkildə köçürülməsi və cari ilin altı aylıq faktiki daxilolmaları nəzərə alınmaqla, 2023-cü ildə xam neftin bir barelinin qiymətinin 40,0 ABŞ dolları ssenarisində icmal büdcədə 0,8 milyard manat kəsir, 80,0 ABŞ dolları ssenarisində isə 4,4 milyard manat artıqlıq olacağı gözlənilir.

ƏLAVƏLƏR

1. "Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Qanunu
2. "Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 16 iyun tarixli 917-VIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və "Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il 9 dekabr tarixli 672-VIQ nömrəli Qanununun tətbiqi ilə bağlı bir sıra məsələlər barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 30 dekabr tarixli 1947 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı
3. "Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun 2023-cü il büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 30 dekabr tarixli 1942 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı
4. "Dövlət sosial müdafiə fondunun 2023-cü il büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Qanunu
5. "İşsizlikdən sığorta fondunun 2023-cü il büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Qanunu
6. Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsinin 2022-2023-cü illərin birinci yarısı üzrə icra göstəriciləri
7. Azərbaycan Respublikasının icmal büdcəsinin 2022-2023-cü illərin birinci yarısı üzrə göstəriciləri
8. Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsi gəlirlərinin 2022-2023-cü illərin birinci yarısı üzrə icrasına dair məlumat
9. Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsinin xərclərinin 2022-2023-cü illərin birinci yarısı üzrə icrasına dair məlumat (büdcə xərclərinin funksional təsnifatı üzrə)
10. Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsi xərclərinin 2022-2023-cü illərin birinci yarısı üzrə icrası barədə məlumat (büdcə xərclərinin iqtisadi təsnifatı üzrə)
11. Azərbaycan Respublikasının icmal büdcəsinin 2022-2023-cü illər üzrə göstəriciləri
12. 2022-2023-ci illər üzrə dövlət büdcəsinin göstəriciləri
13. Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il üzrə dövlət büdcəsi gəlirlərinin ilkin təsdiq olunmuş və yenidən baxılmış göstəriciləri (vergi və qeyri-vergi növləri üzrə)
14. Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il üzrə dövlət büdcəsi gəlirlərinin ilkin təsdiq olunmuş və yenidən baxılmış göstəriciləri (tədiyə növləri üzrə)
15. 2022-2023-cü illər üzrə dövlət büdcəsinin xərclərinin iqtisadi təsnifat üzrə bölgüsü
16. Ortamüddətli xərclər çərçivəsi və nəticəəsaslı büdcə mexanizminin pilot əsasda tətbiq olunduğu büdcə xərclərinin funksional təsnifatının "Təhsil", "Kənd təsərrüfatı" və "Ətraf mühitin mühafizəsi" bölmələrinin 2023-cü ilin ilkin təsdiq olunmuş və yenidən baxılmış büdcə xərclərinin proqramlar üzrə bölgüsü

“Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 95-ci maddəsinin I hissəsinin 5-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

“[Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il dövlət büdcəsi haqqında](#)” Azərbaycan Respublikasının Qanununda (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2022, № 12, maddə 1380) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. 1-ci və 2-ci maddələr aşağıdakı redaksiyada verilsin:

“Maddə 1. Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il dövlət büdcəsinin gəlirləri 33 890 500,0 min manat, xərcləri 36 624 800,0 min manat (o cümlədən mərkəzləşdirilmiş gəlirləri 33 125 798,0 min manat, yerli gəlirləri 764 702,0 min manat, mərkəzləşdirilmiş xərcləri 35 847 792,0 min manat, yerli xərcləri 777 008,0 min manat) məbləğində təsdiq edilsin.

Maddə 2. Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il dövlət büdcəsinin gəlirləri mədaxil mənbələri üzrə aşağıdakı məbləğlərdə nəzərdə tutulsun:

	Gəlirlərin mənbələri	Məbləğ (manatla)
2.1.	Fiziki şəxslərin gəlir vergisi	1 700 000 000,0
2.2.	Hüquqi şəxslərin mənfəət (gəlir) vergisi	7 478 100 000,0
2.3.	Hüquqi şəxslərin torpaq vergisi	46 000 000,0
2.4.	Hüquqi şəxslərin əmlak vergisi	312 000 000,0
2.5.	Əlavə dəyər vergisi	7 207 250 000,0
2.5.1.	Azərbaycan Respublikasının ərazisinə malların idxalına görə əlavə dəyər vergisi	4 060 250 000,0
2.6.	Sadələşdirilmiş vergi	325 000 000,0
2.7.	Aksizlər	1 384 750 000,0
2.7.1.	Azərbaycan Respublikasının ərazisinə malların idxalına görə aksizlər	171 750 000,0
2.8.	Yol vergisi	125 900 000,0
2.8.1.	Azərbaycan Respublikasının ərazisinə idxal olunan yanacağa görə və xarici dövlətlərdə qeydiyyatda olan avtonəqliyyat vasitələri sahibləri tərəfindən ödənilən yol vergisi	40 000 000,0
2.9.	Mədən vergisi	162 000 000,0
2.10.	Gömrük rüsumları	1 456 000 000,0
2.11.	Azərbaycan Respublikasında istehsal edilən və qiymətləri tənzimlənən məhsulların kontrakt (satış) qiyməti ilə (ixrac xərcləri çıxılmaqla) ölkədaxili topdansa satış qiyməti arasındakı fərqdən yığımlar	186 000 000,0
2.12.	Xarici dövlətlərə verilmiş kreditlər üzrə daxilolmalar	1 870 000,0
2.13.	Səhmlərində dövlətin payı olan müəssisələrdən alınan dividendlər	321 210 000,0
2.14.	Müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqandan (qurumdan) daxilolmalar (transfərtin yuxarı həddi)	11 737 700 000,0
2.15.	Dövlət əmlakının icarəyə verilməsindən daxilolmalar	25 000 000,0

2.16.	Dövlət mülkiyyətində olan torpaqların icarəyə verilməsindən daxilolmalar	10 000 000,0
2.17.	Dövlət rüsumu	300 000 000,0
2.18.	Vergi orqanlarının xətti ilə toplanan sair daxilolmalar	22 000 000,0
2.19.	Büdcə təşkilatlarının ödənişli xidmətlərindən daxilolmalar	857 000 000,0
2.20.	2023-cü il yanvarın 1-nə müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi məqsədli büdcə fondunun vəsaitinin qalığı	22 628 925,0
2.21.	Sair daxilolmalar	210 091 075,0

2. 3-cü maddə üzrə:

- 2.1. 3.1-ci maddədə "349 420 725,0" rəqəmləri "363 020 725,0" rəqəmləri ilə əvəz edilsin;
2.2. 3.1.1-ci maddədə "135 900 000,0" rəqəmləri "125 900 000,0" rəqəmləri ilə əvəz edilsin;
2.3. 3.1.3-cü maddədə "60 120 000,0" rəqəmləri "65 120 000,0" rəqəmləri ilə əvəz edilsin;
2.4. 3.1.4-cü maddədə "90 460 000,0" rəqəmləri "95 460 000,0" rəqəmləri ilə əvəz edilsin;
2.5. 3.1.5-ci maddədə "15 500 000,0" rəqəmləri "6 553 000,0" rəqəmləri ilə əvəz edilsin;
2.6. 3.1.6-cı maddədə "22 500 000,0" rəqəmləri "31 447 000,0" rəqəmləri ilə əvəz edilsin.
2.7. 3.1.8-ci maddədə "9 028 925,0" rəqəmləri "22 628 925,0" rəqəmləri ilə əvəz edilsin.

3. 7-ci maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"Maddə 7. Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il dövlət büdcəsinin xərcləri funksional təsnifatın bölmə və köməkçi bölmələri səviyyəsində aşağıdakı məqsədlərə yönəldilir:

	Xərclərin istiqamətləri	Məbləğ (manatla)
7.1.	Ümumi dövlət xidmətləri	4 177 683 533,0
7.1.1.	qanunvericilik və icra hakimiyyəti, yerli özünüidarəetmə orqanlarının fəaliyyəti	1 651 391 979,0
7.1.2.	beynəlxalq münasibətlər	498 400 000,0
7.1.3.	xarici yardımlar	113 500 000,0
7.1.4.	elm	225 303 849,0
7.1.5.	seçkilərin keçirilməsi və statistika tədbirləri	46 730 295,0
7.1.6.	büdcələrarası transfertlər	459 841 000,0
7.1.6.1.	Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə verilən dotasiya (transfərtin yuxarı həddi)	452 791 000,0
7.1.6.2.	yerli (bələdiyyələr) büdcələrə verilən dotasiya	5 500 000,0
7.1.6.3.	yerli (bələdiyyələr) büdcələrə verilən subvensiya	1 550 000,0
7.1.7.	dövlət borcu	1 182 516 410,0
7.2.	Müdafiə və milli təhlükəsizlik	6 054 844 623,0
7.2.1.	müdafiə qüvvələri	2 120 504 634,0
7.2.2.	milli təhlükəsizlik	381 854 411,0
7.2.3.	sərhəd xidməti	470 810 792,0
7.2.4.	müdafiə və milli təhlükəsizlik sahəsində tətbiqi tədqiqatlar	4 468 052,0
7.2.5.	müdafiə və milli təhlükəsizlik sahəsinə aid edilən digər fəaliyyətlər	3 077 206 734,0
7.2.5.1.	xüsusi müdafiə təyinatlı layihələr və tədbirlər üzrə xərclər	3 070 000 000,0
7.3.	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq mühafizə və prokurorluq	2 833 592 456,0
7.3.1.	məhkəmə hakimiyyəti	145 670 155,0
7.3.2.	hüquq mühafizə	2 128 199 495,0
7.3.3.	prokurorluq	126 427 159,0

7.3.4.	məhkəmə qərarlarının icrası	10 000 000,0
7.3.5.	hüquqi yardım	5 039 916,0
7.3.6.	məhkəmə hakimiyyəti, hüquq mühafizə və prokurorluq sahələrinə aid edilən digər fəaliyyətlər	418 255 731,0
7.4.	Təhsil	4 407 164 329,0
7.4.1.	məktəbəqədər təhsil	404 836 101,0
7.4.2.	ümumi təhsil	2 099 097 992,0
7.4.3.	peşə təhsili	64 168 651,0
7.4.4.	orta ixtisas təhsili	86 714 719,0
7.4.5.	ali təhsil	70 606 841,0
7.4.6.	əlavə təhsil	11 840 755,0
7.4.7.	təhsil sahəsində tətbiqi tədqiqatlar	6 887 646,0
7.4.8.	təhsil sahəsində digər müəssisə və tədbirlər	1 663 011 624,0
7.5.	Səhiyyə	1 804 957 451,0
7.5.1.	poliklinikalar və ambulatoriyalar	1 802 885,0
7.5.2.	xəstəxanalar	171 384 285,0
7.5.3.	səhiyyə sahəsində tətbiqi tədqiqatlar	2 517 963,0
7.5.4.	səhiyyə sahəsində proqramlar və digər xidmətlər	1 629 252 318,0
7.5.4.1.	icbari tibbi sığorta fonduna ayrılan vəsait	1 263 820 170,0
7.6.	Sosial müdafiə və sosial təminat	4 315 933 969,0
7.6.1.	sosial müdafiə	320 557 606,0
7.6.2.	sosial təminat	5 640 585,0
7.6.3.	sosial müdafiə və sosial təminat sahələri üzrə tətbiqi tədqiqatlar	50 000,0
7.6.4.	sosial müdafiə və sosial təminat sahələri üzrə digər müəssisə və tədbirlər	3 989 685 778,0
7.6.4.1.	dövlət sosial müdafiə fondunun büdcəsinin balanslaşdırılması məqsədilə dövlət büdcəsinin öhdəliklərinin maliyyələşdirilməsi üçün ayrılan vəsait	1 467 770 000,0
7.7.	Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti və bu qəbildən olan digər fəaliyyət	550 830 520,0
7.7.1.	mədəniyyət və incəsənət sahəsində fəaliyyət	199 184 067,0
7.7.2.	televiziya, radio və nəşriyyat	61 024 113,0
7.7.3.	bədən tərbiyəsi və gənclər siyasəti	46 299 315,0
7.7.4.	mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti sahəsinə aid olan digər müəssisə və tədbirlər	244 323 025,0
7.8.	Mənzil və kommunal təsərrüfatı	348 124 908,0
7.8.1.	mənzil təsərrüfatı	68 354 318,0
7.8.2.	kommunal təsərrüfatı	135 549 090,0
7.8.3.	su təsərrüfatı	9 975 928,0
7.8.4.	mənzil və kommunal təsərrüfatı ilə bağlı digər xidmətlər	134 245 572,0
7.9.	Kənd təsərrüfatı	1 202 142 802,0
7.9.1.	kənd təsərrüfatı tədbirləri	658 090 000,0
7.9.2.	baytarlıq	47 470 000,0
7.9.3.	meliorasiya	465 832 802,0
7.9.4.	kənd təsərrüfatı üzrə digər müəssisə və tədbirlər	30 750 000,0
7.10.	Ətraf mühitin mühafizəsi	371 328 446,0
7.10.1.	bioloji zənginliyin qorunması	8 409 770,0
7.10.2.	torpaq və yerquruluşu	18 300 000,0
7.10.3.	hidrometeorologiya tədbirləri	10 241 813,0
7.10.4.	meşə təsərrüfatı	15 496 688,0

7.10.5.	balıqçılıq və ovçuluq	1 595 247,0
7.10.6.	ərazilərin təmizlənməsi, çirkab suların yığılması və təmizlənməsi	295 399 343,0
7.10.7.	ətraf mühitin mühafizəsi sahəsinə aid edilən digər xidmətlər	21 885 585,0
7.11.	İqtisadi fəaliyyət	9 402 865 245,0
7.11.1.	nəqliyyat və rabitə	335 381 767,0
7.11.2.	iqtisadi və kommersiya fəaliyyəti	56 020 965,0
7.11.3.	tikinti və şəhərsalma	7 461 970 000,0
7.11.3.1.	dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri)	2 660 400 000,0
7.11.3.2.	işğaldan azad olunmuş ərazilərin yenidən qurulması və bərpası	4 800 000 000,0
7.11.4.	geodeziya və faydalı qazıntılar	9 430 000,0
7.11.5.	yanacaq və enerji kompleksi	3 050 000,0
7.11.6.	iqtisadi fəaliyyət ilə bağlı digər xidmətlər	1 537 012 513,0
7.12.	Əsas bölmələrə aid edilməyən xərclər	1 155 331 718,0
7.12.1.	ehtiyat fondları	419 500 000,0
7.12.1.1.	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ehtiyat fondu	300 000 000,0
7.12.1.2.	dövlət büdcəsinin ehtiyat fondu	119 500 000,0
7.12.2.	məqsədli büdcə fondları	363 020 725,0
7.12.2.1.	müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi məqsədli büdcə fondları	363 020 725,0
7.12.3.	valyuta konvertasiyası	4 000 000,0
7.12.4.	əsas bölmələrə aid edilməyən tədbirlər üzrə digər fəaliyyət	368 810 993,0
7.12.4.1.	dövlət ehtiyatlarının yaradılması	40 000 000,0
7.12.4.2.	fövqəladə halların nəticələrinin aradan qaldırılması ilə bağlı xərclər	20 000 000,0
7.12.4.3.	ehtiyata və ya istefaya buraxılmış hərbiçilərə mənzil kirayəsi ilə bağlı xərclər	12 760 162,0
7.12.4.4.	sosial-iqtisadi və digər tədbirlər üzrə xərclər	296 050 831,0

4. 9-cu maddə üzrə:

4.1. "13 402 000 000,0" rəqəmləri "14 987 000 000,0" rəqəmləri ilə, "769 286 000,0" rəqəmləri "777 008 000,0" rəqəmləri ilə və "12 515 120 000,0" rəqəmləri "14 092 398 000,0" rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

4.2. maddənin cədvəli üzrə:

4.2.1. 1-ci sətirdə "12 238 830 000" rəqəmləri "13 832 777 000" rəqəmləri ilə, "93 347 000" rəqəmləri "102 294 000" rəqəmləri ilə, "331 839 000" rəqəmləri "339 561 000" rəqəmləri ilə və "11 813 644 000" rəqəmləri "13 390 922 000" rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

4.2.2. 17-ci sətirdə "15 784 000" rəqəmləri "14 706 000" rəqəmləri ilə və "1 710 000" rəqəmləri "632 000" rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

4.2.3. 18-ci sətirdə "9 152 000" rəqəmləri "8 876 000" rəqəmləri ilə və "1 103 000" rəqəmləri "827 000" rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

4.2.4. 21-ci sətirdə "16 218 000" rəqəmləri "15 395 000" rəqəmləri ilə və "1 817 000" rəqəmləri "994 000" rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

4.2.5. 31-ci sətirdə "42 269 000" rəqəmləri "40 139 000" rəqəmləri ilə və "4 644 000" rəqəmləri "2 514 000" rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

4.2.6. 61-ci sətirdə "29 329 000" rəqəmləri "24 689 000" rəqəmləri ilə və "8 262 000" rəqəmləri "3 622 000" rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

4.2.7. "Cəmi" sətirində "13 402 000 000" rəqəmləri "14 987 000 000" rəqəmləri ilə, "769 286 000" rəqəmləri "777 008 000" rəqəmləri ilə və "12 515 120 000" rəqəmləri "14 092 398 000" rəqəmləri ilə əvəz edilsin.

5. 11-ci maddə üzrə:

5.1. 11.1-ci və 11.1.1-ci maddələrdə “230 000 000,0” rəqəmləri “265 000 000,0” rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

5.2. 11.2-ci maddədə “775 000 000,0” rəqəmləri “917 516 410,0” rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

5.3. 11.2.1-ci maddədə “456 101 343,0” rəqəmləri “603 617 754,0” rəqəmləri ilə əvəz edilsin.

6. 12-ci maddədə “1 300 000,0” rəqəmləri “1 800 000,0” rəqəmləri ilə əvəz edilsin.

7. 14-cü maddədə “2 579 300,0” rəqəmləri “2 734 300,0” rəqəmləri ilə əvəz edilsin.

8. 15-ci maddədə “37 969 346,5” rəqəmləri “41 269 868,5” rəqəmləri ilə əvəz edilsin.

9. 16-cı maddədə “13 934 535,0” rəqəmləri “14 547 235,0” rəqəmləri ilə əvəz edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 16 iyun 2023-cü il

№ 917-VIQD

“Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 16 iyun tarixli 917-VIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və “Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il 9 dekabr tarixli 672-VIQD nömrəli Qanununun tətbiqi ilə bağlı bir sıra məsələlər barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 30 dekabr tarixli 1947 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi haqqında

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN FƏRMANI

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 19-cu və 32-ci bəndlərinə rəhbər tutaraq, “Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının [2023-cü il 16 iyun tarixli 917-VIQD nömrəli](#) Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiqini təmin etmək məqsədilə **qərara alıram**:

1. “Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il 9 dekabr tarixli 672-VIQD nömrəli Qanununun tətbiqi ilə bağlı bir sıra məsələlər barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin [2022-ci il 30 dekabr tarixli 1947 nömrəli](#) Fərmanında (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2022, № 12, maddə 1457) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.1. 1-ci hissədəki cədvəlin 1.1-ci bəndi, 1.1.1-ci, 1.1.1.1-ci, 1.1.1.2-ci, 1.1.1.12-ci, 1.1.1.45-ci, 1.1.1.48-ci, 1.1.1.52 – 1.1.1.55-ci, 1.1.2-ci, 1.1.2.2 – 1.1.2.4-cü, 1.1.2.4.2-ci, 1.1.3-cü, 1.1.4-cü, 1.1.4.13-cü, 1.1.4.15 – 1.1.4.18-ci, 1.1.4.22-ci, 1.1.4.25-ci, 1.1.5-ci, 1.1.5.2-ci, 1.1.5.2.2-ci, 1.1.6-cı, 1.1.6.1-ci, 1.1.7-ci yarımbəndləri, 1.2-ci bəndi, 1.2.1-ci, 1.2.1.2 – 1.2.1.6-cı, 1.2.2-ci, 1.2.2.1-ci, 1.2.5-ci, 1.2.5.2-ci yarımbəndləri, 1.3-cü bəndi, 1.3.2-ci, 1.3.2.1-ci, 1.3.2.4-cü, 1.3.2.4.1-ci, 1.3.2.4.2-ci, 1.3.2.6-cı, 1.3.2.8-ci, 1.3.2.10-cu, 1.3.2.10.1-ci, 1.3.3-cü, 1.3.3.1-ci, 1.3.3.2-ci, 1.3.5-ci, 1.3.5.2-ci, 1.3.6-cı, 1.3.6.3 – 1.3.6.6-cı yarımbəndləri, 1.4-cü bəndi, 1.4.8-ci, 1.4.8.6-cı, 1.4.8.12-ci yarımbəndləri, 1.5-ci bəndi, 1.5.4-cü, 1.5.4.4-cü, 1.5.4.5-ci, 1.5.4.9-cu, 1.5.4.11-ci, 1.5.4.12-ci, 1.5.4.14-cü yarımbəndləri, 1.6-cı bəndi, 1.6.4-cü, 1.6.4.6-cı, 1.6.4.8-ci, 1.6.4.9-cu, 1.6.4.11-ci yarımbəndləri, 1.7-ci bəndi, 1.7.4-cü, 1.7.4.4-cü, 1.7.4.15 – 1.7.4.17-ci, 1.7.4.19-cu, 1.7.4.20-ci, 1.7.4.23-cü, 1.7.4.24-cü, 1.7.4.26-cı, 1.7.4.31-ci yarımbəndləri, 1.8-ci bəndi, 1.8.1-ci, 1.8.1.1-ci, 1.8.2-ci, 1.8.4-cü, 1.8.4.5-ci, 1.8.4.6-cı yarımbəndləri, 1.10-cu bəndi, 1.10.6-cı, 1.10.6.5-ci yarımbəndləri, 1.11-ci bəndi, 1.11.1-ci, 1.11.1.1-ci, 1.11.1.2-ci, 1.11.1.6-cı, 1.11.1.8-ci, 1.11.1.13-cü, 1.11.3-cü, 1.11.3.2-ci, 1.11.3.3-cü, 1.11.4.2-ci, 1.11.6-cı, 1.11.6.5-ci, 1.11.6.16 – 1.11.6.19-cu, 1.11.6.23-cü, 1.11.6.29-cu, 1.11.6.32-ci yarımbəndləri, 1.12-ci bəndi, 1.12.1-ci, 1.12.1.1-ci, 1.12.1.2-ci, 1.12.2-ci, 1.12.2.3-cü, 1.12.4-cü, 1.12.4.3-cü, 1.12.4.4-cü, 1.12.4.4.2 – 1.12.4.4.4-cü, 1.12.4.4.7-ci və 1.12.4.4.10 – 1.12.4.4.13-cü yarımbəndləri aşağıdakı redaksiyada verilsin:

1.1	Ümumi dövlət xidmətləri	4,177,683,533.0	3,946,329,215.0	231,354,318.0
1.1.1	Qanunvericilik və icra hakimiyyəti, yerli özünüidarəetmə orqanlarının fəaliyyəti	1,651,391,979.0	1,421,273,809.0	230,118,170.0
1.1.1.1	Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi	55,794,109.0	55,794,109.0	
1.1.1.2	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası	241,423,260.0	241,423,260.0	

1.1.1.12	Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi	25,722,292.0	25,722,292.0	
1.1.1.45	Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi	59,863,960.0	59,863,960.0	
1.1.1.48	Şəhər və rayon icra hakimiyyəti orqanlarının saxlanması	220,988,405.0		220,988,405.0
1.1.1.52	Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasının layihələrinin maliyyələşdirilməsi	5,800,000.0	5,800,000.0	
1.1.1.53	Qanunvericilik və icra hakimiyyəti orqanlarının təşkilati strukturunun təkmilləşdirilməsi	39,340,600.0	39,340,600.0	
1.1.1.54	Qanunvericilik və icra hakimiyyəti, yerli özünüidarəetmə orqanları üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi	19,351,000.0	19,351,000.0	
1.1.1.55	Qanunvericilik və icra hakimiyyəti, yerli özünüidarəetmə orqanları üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən təşkilatların büdcədən kənar xərcləri	430,285,000.0	430,285,000.0	
1.1.2	Beynəlxalq münasibətlər	498,400,000.0	498,400,000.0	
1.1.2.2	Azərbaycan Respublikasının xaricdəki diplomatik nümayəndəlikləri və konsulluqları	184,900,000.0	184,900,000.0	
1.1.2.3	Beynəlxalq fəaliyyət və bu qəbildən olan digər tədbirlər	42,400,000.0	42,400,000.0	
1.1.2.4	Beynəlxalq səviyyəli tədbirlərin keçirilməsi ilə bağlı xərclər	228,600,000.0	228,600,000.0	

1.1.2.4.2	Beynəlxalq, ölkə səviyyəli və bu qəbildən olan digər tədbirlər	215,600,000.0	215,600,000.0	
1.1.3	Xarici yardımlar	113,500,000.0	113,500,000.0	
1.1.4	Elm	225,303,849.0	224,067,701.0	1,236,148.0
1.1.4.13	Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin tabeliyində "İqtisadi Elmi Tədqiqat İnstitutu" publik hüquqi şəxs	2,188,174.0	2,188,174.0	
1.1.4.15	"Hüquqi Ekspertiza və Qanunvericilik Təşəbbüsləri Mərkəzi" publik hüquqi şəxs	3,698,640.0	3,698,640.0	
1.1.4.16	"Sosial Tədqiqatlar Mərkəzi" publik hüquqi şəxs	2,713,136.0	2,713,136.0	
1.1.4.17	"Beynəlxalq Münasibətlərin Təhlili Mərkəzi" publik hüquqi şəxs	2,149,795.0	2,149,795.0	
1.1.4.18	Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin tabeliyində "Aqrar Tədqiqatlar Mərkəzi" publik hüquqi şəxs	1,031,792.0	1,031,792.0	
1.1.4.22	Elm sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi, sosial ödənişlər və digər sosial tədbirlər	512,982.0	512,982.0	
1.1.4.25	Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasının layihələrinin maliyyələşdirilməsi	17,900,000.0	17,900,000.0	
1.1.5	Seçkilərin keçirilməsi və statistika tədbirləri	46,730,295.0	46,730,295.0	
1.1.5.2	Azərbaycan Respublikasının Seçki Mərkəzi Seçki Komissiyası	45,612,044.0	45,612,044.0	
1.1.5.2.2	Dairə seçki komissiyalarının saxlanması	38,350,000.0	38,350,000.0	
1.1.6	Büdcələrarası transfertlər	459,841,000.0	459,841,000.0	

1.1.6.1	Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə verilən dotasiya (transferti yuxarı həddi)	452,791,000.0	452,791,000.0	
1.1.7	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi (dövlət borcu)	1,182,516,410.0	1,182,516,410.0	
1.2	Müdafiə və milli təhlükəsizlik	6,054,844,623.0	6,054,844,623.0	
1.2.1	Müdafiə qüvvələri	2,120,504,634.0	2,120,504,634.0	
1.2.1.2	Azərbaycan Respublikasının Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidməti	39,147,488.0	39,147,488.0	
1.2.1.3	Müdafiə və milli təhlükəsizlik sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi, sosial ödənişlər və digər sosial tədbirlər	51,272,415.0	51,272,415.0	
1.2.1.4	Müdafiə və milli təhlükəsizlik sahəsi üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi	75,272,594.0	75,272,594.0	
1.2.1.5	Müdafiə və milli təhlükəsizlik sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən təşkilatların büdcədən kənar xərcləri	43,820,000.0	43,820,000.0	
1.2.1.6	Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasının layihələrinin maliyyələşdirilməsi	24,803,462.0	24,803,462.0	
1.2.2	Milli təhlükəsizlik	381,854,411.0	381,854,411.0	
1.2.2.1	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti	282,199,633.0	282,199,633.0	
1.2.5	Müdafiə və milli təhlükəsizlik sahəsinə aid edilən digər fəaliyyətlər	3,077,206,734.0	3,077,206,734.0	

1.2.5.2	Xüsusi müdafiə təyinatlı layihələr və tədbirlər üzrə xərclər	3,070,000,000.0	3,070,000,000.0	
1.3	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq mühafizə və prokurorluq	2,833,592,456.0	2,833,552,540.0	39,916.0
1.3.2	Hüquq mühafizə	2,128,199,495.0	2,128,199,495.0	
1.3.2.1	Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi	802,034,455.0	802,034,455.0	
1.3.2.4	Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin Penitensiar Xidməti	144,023,609.0	144,023,609.0	
1.3.2.4.1	Xidmətin və onun tabeliyində olan müəssisələrin saxlanması	91,592,559.0	91,592,559.0	
1.3.2.4.2	Penitensiar fəaliyyət	52 431 050,0	52 431 050,0	
1.3.2.6	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi	186,769,781.0	186,769,781.0	
1.3.2.8	Azərbaycan Respublikasının Xüsusi Rabitə və İnformasiya Təhlükəsizliyi Dövlət Xidməti	44,919,564.0	44,919,564.0	
1.3.2.10	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Miqrasiya Xidməti	28,750,754.0	28,750,754.0	
1.3.2.10.1	Xidmətin və onun tabeliyində olan müəssisələrin saxlanması	28 654 254,0	28 654 254,0	
1.3.3	Prokurorluq	126,427,159.0	126,427,159.0	
1.3.3.1	Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu	100,954,459.0	100,954,459.0	
1.3.3.2	Azərbaycan Respublikasının Hərbi Prokurorluğu	25,472,700.0	25,472,700.0	
1.3.5	Hüquqi yardım	5,039,916.0	5,000,000.0	39,916.0
1.3.5.2	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi	39,916.0		39,916.0
1.3.6	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq mühafizə və prokurorluq sahələrinə aid edilən digər fəaliyyət	418,255,731.0	418,255,731.0	

1.3.6.3	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq mühafizə və prokurorluq orqanları üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi, sosial ödənişlər və digər sosial tədbirlər	77,337,778.0	77,337,778.0	
1.3.6.4	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq mühafizə və prokurorluq orqanları üzrə maddi-texniki təminatın möhkəmləndirilməsi	9,041,917.0	9,041,917.0	
1.3.6.5	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq mühafizə və prokurorluq orqanları üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən təşkilatların büdcədən kənar xərcləri	245,225,300.0	245,225,300.0	
1.3.6.6	Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasının layihələrinin maliyyələşdirilməsi	4,924,525.0	4,924,525.0	
1.4	Təhsil	4,407,164,329.0	4,407,164,329.0	
1.4.8	Təhsil sahəsində digər müəssisə və tədbirlər	1,663,011,624.0	1,663,011,624.0	
1.4.8.6	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi	3,213,200.0	3,213,200.0	
1.4.8.12	Təhsil sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi, sosial ödənişlər və digər sosial tədbirlər	155,938,010.0	155,938,010.0	
1.5	Səhiyyə	1,804,957,451.0	1,804,957,451.0	
1.5.4	Səhiyyə sahəsində proqramlar və digər xidmətlər	1,629,252,318.0	1,629,252,318.0	
1.5.4.4	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi	14,606,020.0	14,606,020.0	
1.5.4.5	Azərbaycan Respublikası Ədliyyə	12,747,459.0	12,747,459.0	

	Nazirliyinin Penitensiar Xidməti			
1.5.4.9	Səhiyyə sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi, sosial ödənişlər və digər sosial tədbirlər	6,565,713.0	6,565,713.0	
1.5.4.11	Səhiyyə sahəsi üzrə sosial-iqtisadi və digər tədbirlərin maliyyələşdirilməsi	20,000,000.0	20,000,000.0	
1.5.4.12	Səhiyyə sahəsi üzrə dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən təşkilatların büdcədən kənar xərcləri	13,300,000.0	13,300,000.0	
1.5.4.14	Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasının layihələrinin maliyyələşdirilməsi	58,696,538.0	58,696,538.0	
1.6	Sosial müdafiə və sosial təminat	4,315,933,969.0	4,310,869,118.0	5,064,851.0
1.6.4	Sosial müdafiə və sosial təminat sahələri üzrə digər müəssisə və tədbirlər	3,989,685,778.0	3,989,685,778.0	
1.6.4.6	Sosial müdafiə və digər sosial təminat xərcləri	22,076,800.0	22,076,800.0	
1.6.4.8	Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində “Sosial Xidmətlər Agentliyi” publik hüquqi şəxs	53,993,701.0	53,993,701.0	
1.6.4.9	Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində “Dövlət Tibbi-Sosial Ekspertiza və Reabilitasiya Agentliyi” publik hüquqi şəxs	42,361,835.0	42,361,835.0	
1.6.4.11	Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf	364,379,399.0	364,379,399.0	

	strategiyasının layihələrinin maliyyələşdirilməsi			
1.7	Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti və bu qəbildən olan digər fəaliyyət	550,830,520.0	534,876,253.0	15,954,267.0
1.7.4	Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti sahəsinə aid olan digər müəssisə və tədbirlər	244,323,025.0	241,197,386.0	3,125,639.0
1.7.4.4	Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi	53,711,618.0	53,711,618.0	
1.7.4.15	"Azərbaycan Respublikasının Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyi" publik hüquqi şəxs	6,216,070.0	6,216,070.0	
1.7.4.16	"Dənizkənarı Bulvar İdarəsi" publik hüquqi şəxs	237,134.0	237,134.0	
1.7.4.17	"Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyi (AZƏRTAC)" publik hüquqi şəxs	8,269,692.0	8,269,692.0	
1.7.4.19	"Azərbaycan Respublikasının Gənclər Fondu" publik hüquqi şəxs	8,860,240.0	8,860,240.0	
1.7.4.20	"Azərbaycan Respublikasının Əqli Mülkiyyət Agentliyi" publik hüquqi şəxs	3,510,353.0	3,510,353.0	
1.7.4.23	"Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi" publik hüquqi şəxs	6,429,396.0	6,429,396.0	
1.7.4.24	"Şuşa Şəhəri Dövlət Qoruğu İdarəsi" publik hüquqi şəxs	9,578,000.0	9,578,000.0	
1.7.4.26	"İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarəsi" publik hüquqi şəxs	4,460,181.0	4,460,181.0	

1.7.4.31	Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasının layihələrinin maliyyələşdirilməsi	33,441,376.0	33,441,376.0	
1.8	Mənzil və kommunal təsərrüfatı	348,124,908.0	151,095,928.0	197,028,980.0
1.8.1	Mənzil təsərrüfatı	68,354,318.0		68,354,318.0
1.8.1.1	Şəhər və rayonların yerli xərclərindən maliyyələşdirilən müəssisə və təşkilatlar	68,354,318.0		68,354,318.0
1.8.2	Kommunal təsərrüfatı	135,549,090.0	52,100,000.0	83,449,090.0
1.8.4	Mənzil və kommunal təsərrüfatı ilə bağlı digər xidmətlər	134,245,572.0	89,020,000.0	45,225,572.0
1.8.4.5	Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasının layihələrinin maliyyələşdirilməsi	33,100,000.0	33,100,000.0	
1.8.4.6	Şəhər və rayonların yerli xərclərindən maliyyələşdirilən müəssisə və təşkilatlar	45,225,572.0		45,225,572.0
1.10	Ətraf mühitin mühafizəsi	371,328,446.0	127,664,103.0	243,664,343.0
1.10.6	Ərazilərin təmizlənməsi, çirkab suların yığılması və təmizlənməsi	295,399,343.0	51,735,000.0	243,664,343.0
1.10.6.5	Şəhər və rayonların yerli xərclərindən maliyyələşdirilən müəssisə və təşkilatlar	243,664,343.0		243,664,343.0
1.11	İqtisadi fəaliyyət	9,402,865,245.0	9,344,747,630.0	58,117,615.0
1.11.1	Nəqliyyat və rabitə	335,381,767.0	277,264,152.0	58,117,615.0
1.11.1.1	“Azərbaycan Hava Yolları” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinə verilən subsidiya	5,000,000.0	5,000,000.0	
1.11.1.2	“Bakı Metropoliteni” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinə verilən subsidiya	38,416,000.0	38,416,000.0	
1.11.1.6	“Azərbaycan Respublikasının Kosmik Agentliyi (Azərkosmos)” publik hüquqi şəxs	103,000,000.0	103,000,000.0	

	(nizamnamə kapitalının artırılması yolu ilə borc öhdəliklərinin tənzimlənməsi)			
1.11.1.8	Azərbaycan Respublikası Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin tabeliyində "Dövlət Dəniz və Liman Agentliyi" publik hüquqi şəxs	6,239,600.0	6,239,600.0	
1.11.1.13	Şəhər və rayonların yerli xərclərindən maliyyələşdirilən müəssisə və təşkilatlar	58,117,615.0		58,117,615.0
1.11.3	Tikinti və şəhərsalma	7,461,970,000.0	7,461,970,000.0	
1.11.3.2	Dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri)	2,660,400,000.0	2,660,400,000.0	
1.11.3.3	İşğaldan azad olunmuş ərazilərin yenidən qurulması və bərpası	4,800,000,000.0	4,800,000,000.0	
1.11.4.2	Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi tabeliyində "Geodeziya və Kartoqrafiya Agentliyi" publik hüquqi şəxs	5,500,000.0	5,500,000.0	
1.11.6	İqtisadi fəaliyyət ilə bağlı digər xidmətlər	1,537,012,513.0	1,537,012,513.0	
1.11.6.5	Dövlət əmlakının özəlləşdirilməsinin təşkili və mülkiyyət hüquqlarının qorunması	27,500,000.0	27,500,000.0	
1.11.6.16	Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin tabeliyində "Dördüncü Sənaye İnqilabının Təhlili və Koordinasiya Mərkəzi" publik hüquqi şəxs	2,766,100.0	2,766,100.0	
1.11.6.17	"İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzi" publik hüquqi şəxs	2,011,200.0	2,011,200.0	

1.11.6.18	Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin tabeliyində "Azərbaycan Respublikasının İxracın və İnvestisiyaların Təşviqi Agentliyi (AZPROMO)" publik hüquqi şəxs	5,004,100.0	5,004,100.0	
1.11.6.19	Azərbaycan Respublikası Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin tabeliyində "İnnovasiya və Rəqəmsal İnkişaf Agentliyi" publik hüquqi şəxs	6,926,700.0	6,926,700.0	
1.11.6.23	"Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Monitorinqi Xidməti" publik hüquqi şəxs	7,054,100.0	7,054,100.0	
1.11.6.29	İqtisadi dəstək üzrə tədbirlərin maliyyə təminatı	330,000,000.0	330,000,000.0	
1.11.6.32	Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasının layihələrinin maliyyələşdirilməsi	8,519,000.0	8,519,000.0	
1.12	Əsas bölmələrə aid edilməyən xərclər	1,155,331,718.0	1,129,548,008.0	25,783,710.0
1.12.1	Ehtiyat fondları	419,500,000.0	419,500,000.0	
1.12.1.1	Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ehtiyat fondu	300,000,000.0	300,000,000.0	
1.12.1.2	Dövlət büdcəsinin ehtiyat fondu	119,500,000.0	119,500,000.0	
1.12.2	Məqsədli büdcə fondları	363,020,725.0	363,020,725.0	
1.12.2.3	Ətraf mühitin mühafizəsi üzrə dövlət fondu	17,161,800.0	17,161,800.0	
1.12.4	Əsas bölmələrə aid edilməyən tədbirlər üzrə digər fəaliyyət	368,810,993.0	343,027,283.0	25,783,710.0
1.12.4.3	Ehtiyata və ya istefaya buraxılmış hərbiçilərə	12,760,162.0		12,760,162.0

	mənzil kirayəsi ilə bağlı xərclər			
1.12.4.4	Sosial-iqtisadi islahatlar və digər tədbirlər üzrə xərclər	296,050,831.0	283,027,283.0	13,023,548.0
1.12.4.4.2	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi	16,335,000.0	16,335,000.0	
1.12.4.4.3	Azərbaycan Respublikasının 2022–2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasının layihələrinin maliyyələşdirilməsi	10,678,000.0	10,678,000.0	
1.12.4.4.4	Əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər üzrə büdcədən kənar xərclər	80,120,500.0	80,120,500.0	
1.12.4.4.7	Əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər sahəsi üzrə kommunal, kommunikasiya xidmətləri və digər tədbirlər	7,728,883.0	7,728,883.0	
1.12.4.4.10	İşğaldan azad olunmuş ərazilərdə mərkəzi, yerli icra hakimiyyəti və digər dövlət orqanlarının müvafiq strukturlarının yaradılması və onların saxlanması	8,985,000.0	8,985,000.0	
1.12.4.4.11	Təhlükəsizlik, sosial-iqtisadi və digər tədbirlərin maliyyələşdirilməsi	88,700,000.0	88,700,000.0	
1.12.4.4.12	Əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi, sosial ödənişlər və digər sosial tədbirlər	2,300,000.0	2,300,000.0	
1.12.4.4.13	Şəhər və rayonlarda yerləşən səfərbərlik ehtiyatları anbarlarının, ehtiyat idarəetmə məntəqələrinin saxlanması və digər tədbirlər	13,023,548.0		13,023,548.0

1.2. 1-ci hissədəki cədvələ aşağıdakı məzmununda 1.8.2.6-cı, 1.11.6.33-cü, 1.11.6.34-cü, 1.11.6.34.1-ci, 1.11.6.34.2-ci, 1.11.6.35 – 1.11.6.38-ci və 1.12.4.4.2.4-cü yarımbəndlər əlavə edilsin:

1.8.2.6	Mənzil və kommunal təsərrüfatı sahəsi üzrə kommunal, kommunikasiya xidmətləri və digər tədbirlər	4,000,000.0	4,000,000.0	
1.11.6.33	“Şərqi Zəngəzur İqtisadi Rayonunda 2 sayılı Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidməti” publik hüquqi şəxs (Laçın rayonunun işğaldan azad edilmiş ərazilərində yaşayış məntəqələrinin (şəhər, kənd, qəsəbə), inzibati binaların və digər infrastrukturların tikintisi, təmiri və bərpası işlərinin layihələndirilməsi və həyata keçirilməsi)	250,000,000.0	250,000,000.0	
1.11.6.34	“Azərişiq” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin nizamnamə kapitalının artırılması	170,000,000.0	170,000,000.0	
1.11.6.34.1	İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə elektrik təchizatı sistemləri üzrə görülməli əsaslı və yenidənqurma işləri	120,000,000.0	120,000,000.0	
1.11.6.34.2	Respublika ərazisində elektrik paylayıcı şəbəkələrin yenidən qurulması	50,000,000.0	50,000,000.0	
1.11.6.35	“Azərenerji” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin nizamnamə kapitalının artırılması (işğaldan azad edilmiş ərazilərdə kiçik su elektrik stansiyalarının tikintisi və “Cəbrayıl Enerji Qovşağı” layihəsinin birinci mərhələsinin başa çatdırılması)	90,000,000.0	90,000,000.0	
1.11.6.36	“Azərbaycan Dəmir Yolları” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin nizamnamə kapitalının artırılması (dəmir yolu infrastruktur layihələri üzrə)	71,000,000.0	71,000,000.0	
1.11.6.37	“Azərbaycan Biznesinin İnkişafı Fondu” publik hüquqi şəxs	50,000,000.0	50,000,000.0	

1.11.6.38	Azərbaycan Respublikasının həmtəsisçisi olduğu beynəlxalq investisiya və inkişaf fondlarının nizamnamə kapitalında Azərbaycan tərəfinin payı	212,500,000.0	212,500,000.0	
1.12.4.4.2.4	İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə istehsal fəaliyyəti ilə məşğul olan sahibkarlara kommunal xidmətdən istifadəyə görə 10 il müddətinə dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına maliyyə yardımı göstərilməsi	1,000,000.0	1,000,000.0	

1.3. 1-ci hissədəki cədvəlin 1.1.2.5-ci və 1.11.1.11-ci yarımbəndləri ləğv edilsin;

1.4. 2-ci hissədən “1.11.1.11-ci (Nəqliyyat və rabitə sahələri üzrə kommunal, kommunikasiya xidmətləri və digər tədbirlər),” sözləri çıxarılsın;

1.5. 3.3-cü bənddən “1.1.2.5-ci (Beynəlxalq münasibətlər sahəsi üzrə əməyin ödənişi xərclərinin tənzimlənməsi, sosial ödənişlər və digər sosial tədbirlər),” sözləri çıxarılsın;

1.6. 3.6-cı bəndə “1.6.4.10-cu,” sözlərindən sonra “1.8.2.6-cı,” sözləri əlavə edilsin.

1.7. 7.7-ci bəndin sonunda nöqtə işarəsi nöqtəli vergül işarəsi ilə əvəz olunsun və aşağıdakı məzmununda 7.8-ci bənd və 15-1-ci hissə əlavə edilsin:

“7.8. bu Fərmanın 1.11.6.38-ci (Azərbaycan Respublikasının həmtəsisçisi olduğu beynəlxalq investisiya və inkişaf fondlarının nizamnamə kapitalında Azərbaycan tərəfinin payı) yarımbəndində nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsünü və həmin bölgüdə dəyişiklikləri Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti ilə razılaşdırmaqla həyata keçirsin.”;

“15-1. “Azəristiliktəchizat” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti bu Fərmanın 1.8.2.6-cı (Mənzil və kommunal təsərrüfatı sahəsi üzrə kommunal, kommunikasiya xidmətləri və digər tədbirlər) yarımbəndində nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsü ilə bağlı təkliflərini Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi ilə razılaşdırmaqla Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə təqdim etsin.”.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti “Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 16 iyun tarixli 917-VIQD nömrəli Qanunundan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 19 iyun 2023-cü il
№ 2195

**“Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun 2023-cü il büdcəsi haqqında”
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 30 dekabr tarixli 1942 nömrəli
Fərmanında dəyişiklik edilməsi barədə**

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN FƏRMANI

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il dövlət büdcəsində dəyişikliklər edilməsi ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun 2023-cü il üçün büdcəsinin gəlirlərini və xərclərini dəqiqləşdirmək məqsədilə **qərara alıram**:

1. “Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun 2023-cü il büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin [2022-ci il 30 dekabr tarixli 1942 nömrəli](#) Fərmanında (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2022, № 12, maddə 1452) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.1. 1-ci hissədə “8 990 947,2” və “11 392 336,5” rəqəmləri müvafiq olaraq “16 337 500,0” və “11 850 036,5” rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

1.2. 2-ci hissə üzrə:

1.2.1. 2.1-ci bənddə “Gəlirlərin məbləği (min manat)” sütununda “6 571 387,3” rəqəmləri “11 765 793,3” rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

1.2.2. 2.2-ci bənddə “Gəlirlərin məbləği (min manat)” sütununda “4 307,8” rəqəmləri “3 600,6” rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

1.2.3. 2.3-cü bənddə “Gəlirlərin məbləği (min manat)” sütununda “23 590,0” rəqəmləri “15 323,3” rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

1.2.4. 2.4-cü bənddə “Gəlirlərin məbləği (min manat)” sütununda “1 590 905,4” rəqəmləri “3 752 026,1” rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

1.2.5. “Gəlirlərin məbləği (min manat)” sütununun “Cəmi” sətrində “8 990 947,2” rəqəmləri “16 337 500,0” rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

1.3. 3-cü hissə üzrə:

1.3.1. 3.1-ci bəndin “Xərclərin məbləği (min manat)” sütununda “11 280 000,0” rəqəmləri “11 737 700,0” rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

1.3.2. “Xərclərin məbləği (min manat)” sütununun “Cəmi” sətrində “11 392 336,5” rəqəmləri “11 850 036,5” rəqəmləri ilə əvəz edilsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Fondu bu Fərmandan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 22 iyun 2023-cü il
№ 2196

**“Dövlət sosial müdafiə fondunun 2023-cü il büdcəsi haqqında” Azərbaycan
Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə**

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 95-ci maddəsinin I hissəsinin 5-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

“[Dövlət sosial müdafiə fondunun 2023-cü il büdcəsi haqqında](#)” Azərbaycan Respublikasının Qanununda (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2022, № 12, maddə 1381) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. 1-ci maddədə hər iki halda “6 263 970 000,0” rəqəmləri “6 267 970 000,0” rəqəmləri ilə əvəz edilsin.

2. Aşağıdakı məzmununda 2.4-cü maddə əlavə edilsin:

2.4.	Əvvəlki illərdə dövlət sosial müdafiəfondunun istifadə olunmamış vəsaitindən cari ilin xərclərinə yönəldilən məbləğ	4 000 000,0
------	---	-------------

3. 3-cü maddə üzrə:

3.1. 3.1.2.3-cü maddədə “28 000 000,0” rəqəmləri “32 000 000,0” rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

3.2. 3.1.2.5-ci maddədə “41 000 000,0” rəqəmləri “37 000 000,0” rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

3.3. 3.4-cü maddədə “102 700 000,0” rəqəmləri “106 700 000,0” rəqəmləri ilə əvəz edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 16 iyun 2023-cü il
№ 918-VIQD

“İşsizlikdən sığorta fondunun 2023-cü il büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 95-ci maddəsinin I hissəsinin 5-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

[“İşsizlikdən sığorta fondunun 2023-cü il büdcəsi haqqında”](#) Azərbaycan Respublikasının Qanununda (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2022, № 12, maddə 1382) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. 1-ci maddədə hər iki halda “212 668 344,50” rəqəmləri “217 668 344,50” rəqəmləri ilə əvəz edilsin.
2. 2.3-cü maddədə “53 032 194,5” rəqəmləri “58 032 194,50” rəqəmləri ilə əvəz edilsin.
3. 3-cü maddə üzrə:
 - 3.1. 3.1-ci maddədə “11 000 000,00” rəqəmləri “13 500 000,00” rəqəmləri ilə əvəz edilsin;
 - 3.2. 3.2-ci maddədə “22 000 000,00” rəqəmləri “20 000 000,00” rəqəmləri ilə əvəz edilsin;
 - 3.3. 3.3-cü maddədə “2 000 000,00” rəqəmləri “1 000 000,00” rəqəmləri ilə əvəz edilsin;
 - 3.4. 3.5-ci maddədə “3 500 000,0” rəqəmləri “4 225 000,0” rəqəmləri ilə əvəz edilsin;
 - 3.5. 3.7-ci maddədə “2 000 000,00” rəqəmləri “1 500 000,00” rəqəmləri ilə əvəz edilsin;
 - 3.6. 3.9-cu maddədə “44 647 197,75” rəqəmləri “48 822 197,75” rəqəmləri ilə əvəz edilsin;
 - 3.7. 3.12-ci maddədə “1 500 000,00” rəqəmləri “2 600 000,00” rəqəmləri ilə əvəz edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 16 iyun 2023-cü il
№ 919-VIQD

Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsinin 2022-2023-cü illərin birinci yarısı üzrə icra göstəriciləri

milyon manatla

Göstəricilər		İcra		Müqayisə	
		2022-ci il	2023-cü il	fərq	faiz
1	Büdcə gəlirləri	14.205,5	15.479,9	1.274,4	9,0
1.1.	Neft-qaz gəlirləri	6.748,8	6.648,8	-100,0	-1,5
<i>Dövlət büdcəsinin gəlirlərində xüsusi çəkisi %</i>		<i>47,5</i>	<i>43,0</i>	<i>-4,6</i>	
1.1.1	Vergi orqanlarının xətti ilə daxilolmalar	2.100,8	3.987,8	1.887,0	89,8
1.1.2	Dövlət Neft Fondundan transfert	4.648,0	2.661,0	-1.987,0	-42,7
1.2.	Qeyri-neft/qaz gəlirləri	7.456,7	8.831,1	1.374,4	18,4
<i>Dövlət büdcəsinin gəlirlərində xüsusi çəkisi %</i>		<i>52,5</i>	<i>57,0</i>	<i>4,6</i>	
1.2.1	Vergi orqanlarının xətti ilə daxilolmalar	4.381,3	5.193,6	812,3	18,5
1.2.2	Gömrük rüsumları və idxal vergisi	2.539,7	3.075,5	535,8	21,1
1.2.3.	Büdcə təşkilatlarının büdcədən kənar daxilolmaları	371,5	393,9	22,4	6,0
1.2.4.	Sair daxilolmalar	164,2	168,1	3,9	2,4
2	Büdcə xərcləri	12.936,6	14.063,3	1.126,7	8,7
2.1	Cari xərclər	8.714,1	9.718,8	1.004,7	11,5
<i>Dövlət büdcəsinin xərclərində xüsusi çəkisi %</i>		<i>67,4</i>	<i>69,1</i>	<i>1,7</i>	
2.2	Əsaslı xərclər	3.434,8	3.913,7	478,9	13,9
<i>Dövlət büdcəsinin xərclərində xüsusi çəkisi %</i>		<i>26,5</i>	<i>27,8</i>	<i>1,3</i>	
2.2.1	Dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya) xərcləri	1.126,0	758,7	-367,3	-32,6
2.2.2	İşğaldan azad olunmuş ərazilərin yenidən qurulması və bərpası	1.172,4	1.967,9	795,5	67,9
2.2.3	Digər əsaslı xərclər	1.136,4	1.187,1	50,7	4,5
2.3	Dövlət borcuna xidmətlə bağlı xərclər	787,7	430,8	-356,9	-45,3
<i>Dövlət büdcəsinin xərclərində xüsusi çəkisi %</i>		<i>6,1</i>	<i>3,1</i>	<i>-3,0</i>	
3	Kəsir/profisit	1.268,9	1.416,6	147,7	11,6
3.1	Kəsrin maliyyələşmə mənbələri	434,0	464,7	30,7	7,1
3.1.1	Özəlləşmədən daxilolmalar	25,9	60,5	34,6	133,6
3.1.2	Xaricdən cəlb edilən kreditlər hesabına	118,5	113,3	-5,2	-4,4
3.1.3	Daxili və xarici borclanma	289,6	290,9	1,3	0,4

Azərbaycan Respublikasının icmal büdcəsinin 2022-2023-cü illərin birinci yarısı üzrə göstəriciləri

milyon manatla

Sıra	Göstəricilər	2022-ci il icra	2023-cü il icra	Müqayisə	
				Fərq, +,-	Faiz
I	<u>İcmal büdcənin gəlirləri:</u>	18 149,7	26 786,8	8 637,1	47,6
1	Dövlət büdcəsinin gəlirləri	14 205,5	15 479,9	1 274,4	9,0
2	Naxçıvan Muxtar Respublikası büdcəsinin gəlirləri	294,1	245,8	-48,3	-16,4
3	Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun büdcəsinin gəlirləri	2 805,9	3 270,7	464,8	16,6
4	İşsizlikdən sığorta Fondunun büdcəsinin gəlirləri	82,6	95,8	13,2	16,0
5	İcbari Tibbi Sığorta Fondunun büdcəsinin gəlirləri		1 159,4	1 159,4	
6	Dövlət Neft Fondunun büdcəsinin gəlirləri	6 934,4	11 668,9	4 734,5	68,3
II	<u>İcmal büdcənin xərcləri:</u>	14 343,0	15 711,4	1 368,4	9,5
1	Dövlət büdcəsinin xərcləri	12 936,6	14 063,3	1 126,7	8,7
2	Naxçıvan Muxtar Respublikası büdcəsinin xərcləri	271,3	236,5	-34,8	-12,8
3	Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun büdcəsinin xərcləri	2 591,3	3 009,4	418,1	16,1
4	İşsizlikdən sığorta Fondunun büdcəsinin xərcləri	64,4	79,7	15,3	23,8
5	İcbari Tibbi Sığorta Fondunun büdcəsinin xərcləri		786,9	786,9	
6	Dövlət Neft Fondunun büdcəsinin xərcləri	4 652,2	2 669,3	-1 982,9	-42,6
III	<u>İcmal büdcənin artıqlığı:</u>	3 806,7	11 075,4	7 268,7	190,9
Dövlət Neft Fondunun gəlirləri nəzərə alınmadan icmal büdcənin kəsiri		-3 127,7	-593,5	2 534,2	-81,0

Qeyd: İcmal büdcənin gəlir və xərci hesablanarkən aşağıdakı məbləğlər ümumi gəlir və xərcdən çıxılmalıdır:

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Fondundan dövlət büdcəsinə transfert	4 648,0	2 661,0	-1 987,0	-42,7
Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun büdcəsinin balanslaşdırılması məqsədilə dövlət büdcəsinin öhdəliklərinin maliyyələşdirilməsi üçün ayrılan vəsait	573,0	733,9	160,9	28,1
Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun büdcəsinə dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların məcburi sosial sığorta haqları üzrə ayırmaları	722,7	795,7	73,0	10,1
Dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların İşsizlikdən sığorta fonduna ayrılan vəsait	9,1	11,7	2,6	28,6
İcbari Tibbi Sığorta fonduna dövlət büdcəsindən ayrılan vəsait		696,8	696,8	
Dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların İcbari Tibbi Sığorta Fonduna ayırmaları		69,6	69,6	
Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə dövlət büdcəsindən verilən dotasiya	220,0	165,0	-55,0	-25,0

**Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsi gəlirlərinin 2022-2023-cü illərin birinci yarısı
üzrə icrasına dair məlumat**

milyon manatla

Büdcə daxilolmalarını təmin edən orqanlar		2022-ci il icra	2023-cü il				2022-ci illə müqayisə	
			proqnoz	icra	fərq	faiz	fərq	faiz
GƏLİRLƏRİN CƏMİ		14,205.5	15,608.8	15,479.9	-128.9	99.2	1,274.4	9.0
<i>o cümlədən:</i>								
1	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidməti	6,482.1	7,188.4	9,181.4	1,993.0	127.7	2,699.3	41.6
2	Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi	2,539.7	2,370.0	3,075.5	705.5	129.8	535.8	21.1
3	Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti	12.3	8.9	16.0	7.1	179.8	3.7	30.1
4	Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondu	4,648.0	5,640.0	2,661.0	-2,979.0	47.2	-1,987.0	-42.7
5	Büdcə təşkilatlarının ödənişli xidmətlərindən daxilolmalar	371.5	301.3	393.9	92.6	130.7	22.4	6.0
6	Məqsədli büdcə fondlarının vəsaitinin qalığı		9.0	9.0	0.0	100.0	9.0	
7	Sair gəlirlər	151.9	91.2	143.1	51.9	156.9	-8.8	-5.8

Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsin xərclərinin 2022-2023-cü illərin birinci yarısı üzrə icrasına dair məlumat
(büdcə xərclərinin funksional təsnifatı üzrə)

milyon manatla

Xərc bölmələri		2022-ci il icra	2023-cü il				2022-ci illə müqayisə	
			proqnoz	icra	fərq	faiz	fərq	faiz
XƏRCLƏRİN CƏMİ		12,936.6	13,301.3	14,063.3	762.0	105.7	1,126.7	8.7
	<i>o cümlədən:</i>							
1	Ümumi dövlət xidmətləri	1,911.2	1,518.7	1,682.9	164.2	110.8	-228.3	-11.9
2	Müdafiə və milli təhlükəsizlik	1,895.7	2,126.1	2,147.5	21.4	101.0	251.8	13.3
3	Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə və prokurorluq	1,021.8	1,101.9	1,109.2	7.3	100.7	87.4	8.6
4	Təhsil	1,916.9	1,763.9	1,956.6	192.7	110.9	39.7	2.1
5	Səhiyyə	849.6	760.3	932.2	171.9	122.6	82.6	9.7
6	Sosial müdafiə və sosial təminat	1,659.2	1,761.1	2,120.9	359.8	120.4	461.7	27.8
7	Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti və bu qəbildən olan digər fəaliyyət	182.8	224.0	202.7	-21.3	90.5	19.9	10.9
8	Mənzil və kommunal təsərrüfatı	99.4	139.9	80.6	-59.3	57.6	-18.8	-18.9
9	Kənd təsərrüfatı	474.8	479.4	522.3	42.9	108.9	47.5	10.0
10	Ətraf mühitin mühafizəsi	100.5	148.1	111.9	-36.2	75.6	11.4	11.3
11	İqtisadi fəaliyyət	2,433.7	2,748.2	2,905.4	157.2	105.7	471.7	19.4
12	Əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər	391.0	529.7	291.1	-238.6	55.0	-99.9	-25.5

**Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsi xərclərinin 2022-2023-cü illərin birinci yarısı
üzrə icrası barədə məlumat
(büdcə xərclərinin iqtisadi təsnifatı üzrə)**

milyon manatla

Kod	Xərcin adı	2022-ci il icra		2023-cü il icra		Müqayisə		
		məbləğ	xüsusi çəkisi, %	məbləğ	xüsusi çəkisi, %	Fərq	faiz	xüsusi çəki, %
Xərclərin cəmi		12,936,631.8	100.0	14,063,293.4	100.0	1,126,661.6	8.7	
210000	Əməyin ödənişi	3,859,225.5	29.8	4,103,799.5	29.2	244,574.0	6.3	-0.7
220000	Malların (işlərin və xidmətin) satın alınması	2,245,374.0	17.4	2,479,918.7	17.6	234,544.7	10.4	0.3
240000	Faizlər üzrə ödənişlər	262,906.5	2.0	303,352.7	2.2	40,446.2	15.4	0.1
250000	Subsidiyalar	682,714.1	5.3	769,546.5	5.5	86,832.4	12.7	0.2
260000	Qrantlar və digər ödənişlər	233,908.4	1.8	179,628.0	1.3	-54,280.4	-23.2	-0.5
270000	Sosial ödənişlər	1,710,195.9	13.2	2,185,904.8	15.5	475,708.9	27.8	2.3
310000	Qeyri-maliyyə aktivləri	3,415,609.0	26.4	3,911,317.0	27.8	495,708.0	14.5	1.4
320000	Maliyyə aktivləri üzrə əməliyyatlar	1,894.9	0.0	2,387.6	0.0	492.7	26.0	0.0
330000	Öhdəliklər üzrə əməliyyatlar	524,803.5	4.1	127,438.7	0.9	-397,364.8	-75.7	-3.2

Azərbaycan Respublikasının icmal büdcəsinin 2022-2023-cü illər üzrə göstəriciləri

milyon manatla

Göstəricilər		2022-ci il icra	2023-cü il		Müqayisə			
					2023-cü ilin ilkin qəbul olunmuş nisbətən		2022-ci ilin icrasına nibətən	
			ilkin qəbul olunmuş	yenidən baxılmış				
	ÜDM	133825,8	106012,8	111556,1				
I	İcmal büdcənin gəlirləri:	43 097,6	33 025,8	43 060,1	10 034,4	30,4	-37,5	-0,1
<u>İcmal büdcənin gəlirləri ÜDM-a nisbəti, %</u>		32,2	31,2	38,6	7,4		6,4	
1	Dövlət büdcəsinin gəlirləri	30 679,6	30 774,0	33 890,5	3 116,5	10,1	3 210,9	10,5
2	Naxçıvan MR büdcəsinin gəlirləri	623,5	614,7	605,0	-9,6	-1,6	-18,5	-3,0
3	Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun büdcəsinin gəlirləri	5 729,7	6 264,0	6 268,0	4,0	0,1	538,3	9,4
4	İşsizlikdən sığorta fondunun büdcəsinin gəlirləri	172,8	212,7	217,7	5,0	2,4	44,9	26,0
5	İcbari Tibbi Sığorta Fondunun büdcəsinin gəlirləri		2 393,2	2 393,2			2 393,2	
6	Dövlət Neft Fondunun büdcəsinin gəlirləri	16 866,5	8 990,9	16 337,5	7 346,6	81,7	-529,0	-3,1
II	İcmal büdcənin xərcləri:	35 073,6	37 969,3	41 269,9	3 300,5	8,7	6 196,3	17,7
<u>İcmal büdcənin xərcin ÜDM-a nisbəti, %</u>		26,2	35,8	37,0	1,2		10,8	
1	Dövlət büdcəsinin xərcləri	32 064,6	33 353,3	36 624,8	3 271,5	9,8	4 560,2	14,2
2	Naxçıvan MR büdcəsinin xərcləri	607,6	614,7	605,0	-9,6	-1,6	-2,6	-0,4
3	Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun büdcəsinin xərcləri	5 252,1	6 264,0	6 268,0	4,0	0,1	1 015,9	19,3

Azərbaycan Respublikasının icmal büdcəsinin 2022-2023-cü illər üzrə göstəriciləri (davamı)

milyon manatla

Göstəricilər		2022-ci il icra	2023-cü il		Müqayisə			
			ilkin qəbul olunmuş	yenidən baxılmış	2023-cü ilin ilkin qəbul olunmuş nisbətən		2022-ci ilin icrasına nibətən	
					Fərq, +,-	Faiz	Fərq, +,-	Faiz
4	İşsizlikdən sığorta fondunun büdcəsinin xərcləri	163,4	212,7	217,7	5,0	2,4	54,3	33,2
5	İcbari Tibbi Sığorta Fondunun büdcəsinin xərcləri		2 393,2	2 393,2			2 393,2	
6	Dövlət Neft Fondunun büdcəsinin xərcləri	7 960,4	11 355,2	11 812,9	457,7	4,0	3 852,5	48,4
III	İcmal büdcənin kəsiri (profisit):	8 024,0	-4 943,6	1 790,3	6 733,9	-136,2	-6 233,7	-77,7
	<u>İcmal büdcənin kəsirinin ÜDM-a nisbəti, %</u>	6,0	-4,7	1,6	6,4		-4,4	
	Dövlət Neft Fondunun gəlirləri nəzərə alınmadan icmal büdcənin kəsiri	-8 842,5	-13 934,5	-14 547,2	-612,7	4,4	-5 704,7	64,5

Qeyd: İcmal büdcənin gəlir və xərci hesablanarkən aşağıdakı məbləğlər ümumi gəlir və xərcdən çıxılmalıdır:

Dövlət Neft Fondundan dövlət büdcəsinə transfert	7 923,0	11 280,0	11 737,7	457,7	4,1	3 814,7	48,1
Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun büdcəsinin balanslaşdırılması məqsədilə dövlət büdcəsinin öhdəliklərinin maliyyələşdirilməsi üçün ayrılan vəsait	1 132,0	1 467,8	1 467,8			335,8	29,7
Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun büdcəsinə dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların məcburi sosial sığorta haqları üzrə ayrılmaları	1 474,8	1 569,2	1 569,2			94,4	6,4
Dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların İşsizlikdən sığorta fonduna ayrılan vəsait	19,7	22,4	22,4	0,0	0,0	2,7	13,9

Azərbaycan Respublikasının icmal büdcəsinin 2022-2023-cü illər üzrə göstəriciləri (davamı)

milyon manatla

Göstəricilər	2022-ci il icra	2023-cü il		Müqayisə			
		ilkin qəbul olunmuş	yenidən baxılmış	2023-cü ilin ilkin qəbul olunmuşu nisbətən		2022-ci ilin icrasına nisbətən	
				Fərq, +,-	Faiz	Fərq, +,-	Faiz
İcbari Tibbi Sığorta fonduna dövlət büdcəsindən ayrılan vəsait		1 263,8	1 263,8			1 263,8	
Dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların İcbari Tibbi Sığorta Fonduna ayırmaları		138,1	138,1			138,1	
Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə dövlət büdcəsindən verilən dotasiya	425,0	482,4	452,8	-29,6	-6,1	27,8	6,5

2022-2023-ci illər üzrə dövlət büdcəsinin göstəriciləri

milyon manatla

Göstəricilər		2022-ci il icra	2023-cü il		Müqayisə			
			ilkin təsdiq olunmuş	yenidən baxılmış	2023-cü ilin ilkin təsdiq olunmuş nisbətən		2022-ci ilin icrasına nisbətən	
					Fərq, +,-	Faiz	Fərq, +,-	Faiz
1	Gəlirlər	30.679,6	30.774,0	33.890,5	3.116,5	10,1	3.210,9	10,5
Gəlirlərin ÜDM-a nisbəti, %		22,9	29,0	30,4	1,4		7,5	
1.1.	Neft-qaz gəlirləri	15.329,6	16.297,0	17.739,7	1.442,7	8,9	2.410,1	15,7
1.1.1.	Vergi orqanlarının xətti ilə daxilolmalar	7.406,6	5.017,0	6.002,0	985,0	19,6	-1.404,6	-19,0
1.1.2.	Dövlət Neft Fondundan transfert	7.923,0	11.280,0	11.737,7	457,7	4,1	3.814,7	48,1
1.2.	Qeyri-neft/qaz gəlirləri	15.350,0	14.477,0	16.150,8	1.673,8	11,6	800,8	5,2
1.2.1.	Vergi orqanlarının xətti ilə daxilolmalar	8.136,4	8.385,0	8.985,0	600,0	7,2	848,6	10,4
1.2.2.	Gömrük rüsumları və idxal vergisi	5.654,6	4.803,3	5.728,0	924,7	19,3	73,4	1,3
1.2.3.	Büdcə təşkilatlarının büdcədən kənar daxilolmaları	804,1	726,5	857,0	130,5	18,0	52,9	6,6
1.2.4.	Sair daxilolmalar	754,9	562,2	580,8	18,6	3,3	-174,1	-23,1
	Xərclər	32.064,6	33.353,3	36.624,8	3.271,5	9,8	4.560,2	14,2
Xərclərin ÜDM-a nisbəti, %		24,0	31,5	32,8	1,3		8,8	
1	Cari xərclər	17.739,0	22.721,0	22.077,8	-643,2	-2,8	4.338,8	24,5
	Dövlət büdcəsinin xərclərində xüsusi çəkisi %	55,3	68,1	60,3	-7,7		5,1	
2	Əsaslı xərclər	12.533,6	9.627,3	13.364,4	3.737,2	38,8	830,8	6,6
	Dövlət büdcəsinin xərclərində xüsusi çəkisi %	39,1	28,9	36,5	7,6		-2,6	
3	Dövlət borclarına xidmətlə bağlı xərclər	1.792,0	1.005,0	1.182,5	177,5	17,7	-609,5	-34,0
	Dövlət büdcəsinin xərclərində xüsusi çəkisi %	5,6	3,0	3,2	0,2		-2,4	
III	Kəsir/profisit	-1.385,0	-2.579,3	-2.734,3	-155,0	6,0	-1.349,3	97,4
Kəsrin ÜDM-a nisbəti, %		-1,0	-2,4	-2,5	-0,1		-1,5	

Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il üzrə dövlət büdcəsi gəlirlərinin ilkin təsdiq olunmuş və yenidən baxılmış göstəriciləri (vergi və qeyri-vergi gəlirləri üzrə)

milyon manatla

Göstəricilər	2023-cü il (ilkin təsdiq olunmuş)	2023-cü il (yenidən baxılmış)	Fərq
1. Cəmi Gəlirlər	30 774,0	33 890,5	3 116,5
1.1 vergi gəlirləri	16 440,9	18 741,0	2 300,1
Fiziki şəxslərin gəlir vergisi	1 680,0	1 700,0	20,0
Hüquqi şəxslərin mənfəət (gəlir) vergisi	6 417,0	7 478,1	1 061,1
Hüquqi şəxslərin torpaq vergisi	46,0	46,0	0,0
Hüquqi şəxslərin əmlak vergisi	302,8	312,0	9,2
Əlavə dəyər vergisi	6 042,4	7 207,3	1 164,8
Azərbaycan Respublikasının ərazisinə malların idxalına görə əlavə dəyər vergisi	3 228,1	4 060,3	832,1
Sadələşdirilmiş vergi	278,6	325,0	46,4
Aksiz	1 377,8	1 384,8	7,0
Azərbaycan Respublikasının ərazisinə malların idxalına görə aksiz	176,8	171,8	-5,0
Yol vergisi	135,9	125,9	-10,0
Azərbaycan Respublikasının ərazisinə idxal olunan yanacağa görə və xarici dövlətlərin avtonəqliyyat vasitələri sahibləri tərəfindən ödənilən yol vergisi	50,0	40,0	-10,0
Mədən vergisi	160,4	162,0	1,6
1.2 qeyri-vergi gəlirləri	14 333,1	15 149,5	816,4
Gömrük rüsumları	1 348,4	1 456,0	107,6
Azərbaycan Respublikasında istehsal edilən və qiymətləri tənzimlənən məhsulların kontrakt (satış) qiyməti ilə (ixrac xərcləri çıxılmaqla) ölkədaxili topdansa satış qiyməti arasındakı fərqdən daxilolmalar	112,0	186,0	74,0
Xarici dövlətlərin hökumətlərinə verilmiş kreditlər üzrə daxilolmalar	1,9	1,9	0,0
Səhmlərində dövlətin payı olan müəssisələrdən alınan dividendlər	321,2	321,2	0,0
Dövlət Neft Fondundan transfertlər	11 280,0	11 737,7	457,7
Dövlət əmlakının, özəlləşdirilən dövlət müəssisə və obyektlərinin altındakı torpaqların icarəyə verilməsindən daxilolmalar	20,0	25,0	5,0
Dövlət mülkiyyətində olan torpaqların icarəyə verilməsindən daxilolmalar	10,0	10,0	0,0
aksiz markaların satışından daxilolmalar			0,0
Dövlət rüsumu	272,0	300,0	28,0
Vergi orqanlarının xətti ilə toplanan sair daxilolmalar	22,0	22,0	0,0
Büdcə təşkilatlarının ödənişli xidmətlərindən daxilolmalar	726,5	857,0	130,5
məqsədli büdcə fondlarının qalığı	9,0	22,6	13,6
Sair daxilolmalar	210,1	210,1	0,0

Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il üzrə dövlət büdcəsi gəlirlərinin ilkin təsdiq olunmuş və yenidən baxılmış göstəriciləri (tədiyə növləri üzrə)

milyon manatla

Sıra №-si	Göstəricilər	2023-cü il (ilkin təsdiq olunmuş)	2023-cü il (yenidən baxılmış)	fərq
Gəlirlər		30 774,0	33 890,5	3 116,5
1	Fiziki şəxslərin gəlir vergisi	1 680,0	1 700,0	20,0
2	Hüquqi şəxslərin mənfəət (gəlir) vergisi	6 417,0	7 478,1	1 061,1
3	Hüquqi şəxslərin torpaq vergisi	46,0	46,0	0,0
4	Hüquqi şəxslərin əmlak vergisi	302,8	312,0	9,2
5	Əlavə dəyər vergisi	6 042,4	7 207,3	1 164,8
5.1	Azərbaycan Respublikasının ərazisinə malların idxalına görə əlavə dəyər vergisi	3 228,1	4 060,3	832,1
6	Sadələşdirilmiş vergi	278,6	325,0	46,4
7	Aksiz	1 377,8	1 384,8	7,0
7.1	Azərbaycan Respublikasının ərazisinə malların idxalına görə aksiz	176,8	171,8	-5,0
8	Yol vergisi	135,9	125,9	-10,0
8.1	Azərbaycan Respublikasının ərazisinə idxal olunan yanacağa görə və xarici dövlətlərin avtonəqliyyat vasitələri sahibləri tərəfindən ödənilən yol vergisi	50,0	40,0	-10,0
9	Mədən vergisi	160,4	162,0	1,6
10	Gömrük rüsumları	1 348,4	1 456,0	107,6
11	Azərbaycan Respublikasında istehsal edilən və qiymətləri tənzimlənən məhsulların kontrakt (satış) qiyməti ilə (ixrac xərcləri çıxılmaqla) ölkədaxili topdansatış qiyməti arasındakı fərqdən daxilolmalar	112,0	186,0	74,0
12	Xarici dövlətlərin hökumətlərinə verilmiş kreditlər üzrə daxilolmalar	1,9	1,9	0,0
13	Səhmlərində dövlətin payı olan müəssisələrdən alınan dividendlər	321,2	321,2	0,0

Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il üzrə dövlət büdcəsi gəlirlərinin ilkin təsdiq olunmuş və yenidən baxılmış göstəriciləri (tədiyə növləri üzrə) (davamı)

milyon manatla

Sıra №-si	Göstəricilər	2023-cü il (ilkin təsdiq olunmuş)	2023-cü il (yenidən baxılmış)	fərq
14	Dövlət Neft Fondundan transfertlər	11 280,0	11 737,7	457,7
15	Dövlət əmlakının, özəlləşdirilən dövlət müəssisə və obyektlərinin altındakı torpaqların icarəyə verilməsindən daxilolmalar	20,0	25,0	5,0
16	Dövlət mülkiyyətində olan torpaqların icarəyə verilməsindən daxilolmalar	10,0	10,0	0,0
17	aksiz markaların satışından daxilolmalar	0,0	0,0	0,0
18	Dövlət rüsumu	272,0	300,0	28,0
19	Vergi orqanlarının xətti ilə toplanan sair daxilolmalar	22,0	22,0	0,0
20	Büdcə təşkilatlarının ödənişli xidmətlərindən daxilolmalar	726,5	857,0	130,5
21	Mərkəzi Bankın mənfəətindən daxilolmalar	0,0	0,0	0,0
22	Dövlət borcu və zəmanəti üzrə öhdəliklərin Təminat Fondundan transfert	0,0	0,0	0,0
23	məqsədli büdcə fondlarının qalığı	9,0	22,6	13,6
24	Sair daxilolmalar	210,1	210,1	0,0

2022-2023-cü illər üzrə dövlət büdcəsinin xərclərinin iqtisadi təsnifat üzrə bölgüsü

milyon manatla

Kod	Xərcin adı	2022-ci il icra		2023-cü il				Müqayisə					
				İlkin təsdiq olunmuş		Yenidən baxılmış		2023-cü ilin ilkin təsdiq olunmuş ilə müqayisəsi			2022-ci ilin icrası ilə müqayisəsi		
		məbləğ	xüsusi çəkisi, %	məbləğ	xüsusi çəkisi, %	məbləğ	xüsusi çəkisi, %	Fərq	Faiz	Xüs. çəki üzrə	Fərq	Faiz	Xüs. çəki üzrə
Xərclərin cəmi		32 064,6	100,0	33 353,3	100,0	36 624,8	100,0	3 271,5	9,8		4 560,2	14,2	
210000	Əməyin ödənişi	7 465,7	23,3	8 508,3	25,5	8 497,2	23,2	-11,1	-0,1	-2,3	1 031,4	13,8	-0,1
220000	Malların (işlərin və xidmətin) satın alınması	6 730,4	21,0	7 876,8	23,6	7 251,1	19,8	-625,7	-7,9	-3,8	520,7	7,7	-1,2
240000	Faizlər üzrə ödənişlər	632,3	2,0	685,6	2,1	868,0	2,4	182,4	26,6	0,3	235,8	37,3	0,4
250000	Subsidiyalar	1 401,7	4,4	1 761,9	5,3	1 681,8	4,6	-80,1	-4,5	-0,7	280,1	20,0	0,2
260000	Qrantlar və digər ödənişlər	446,9	1,4	509,3	1,5	579,7	1,6	70,4	13,8	0,1	132,7	29,7	0,2
270000	Sosial ödənişlər	3 550,7	11,1	4 065,5	12,2	4 069,1	11,1	3,6	0,1	-1,1	518,4	14,6	0,0
310000	Qeyri-maliyyə aktivləri	10 667,6	33,3	9 605,8	28,8	12 714,4	34,7	3 108,7	32,4	5,9	2 046,9	19,2	1,4
320000	Maliyyə aktivləri üzrə əməliyyatlar	11,2	0,0	21,5	0,1	650,0	1,8	628,5	2 923,3	1,7	638,8	5 717,6	1,7
330000	Öhdəliklər üzrə əməliyyatlar	1 158,2	3,6	318,6	1,0	313,6	0,9	-5,0	-1,6	-0,1	-844,6	-72,9	-2,8

Ortamüddətli xərclər çərçivəsi və nəticəəsaslı büdcə mexanizminin pilot əsasda tətbiq olunduğu büdcə xərclərinin funksional təsnifatının "Təhsil", "Kənd təsərrüfatı" və "Ətraf mühitin mühafizəsi" bölmələrinin 2023-cü ilin ilkin təsdiq olunmuş və yenidən baxılmış büdcə xərclərinin proqramlar* üzrə bölgüsü

min manatla

		2023-cü il ilkin təsdiq olunmuş	2023-cü il yenidən baxılmış	Müqayisə	
				Fərq, +,-	Faiz
Təhsil		4423103,0	4407164,3	-15938,6	-0,4
1	Məktəbəqədər təhsil	464763,9	464763,9	0,0	0,0
2	Ümumi təhsil	2466776,0	2466776,0	0,0	0,0
3	Peşə təhsili	74641,8	74641,8	0,0	0,0
4	Orta ixtisas təhsili	104397,0	104397,0	0,0	0,0
5	Ali təhsil	511562,2	511562,2	0,0	0,0
6	Kadrların hazırlanması və əlavə təhsili	44795,3	44856,7	61,4	0,1
7	Təhsil sahəsində tətbiqi tədqiqatlar	6397,0	6397,0	0,0	0,0
8	Xarici ölkələrin nüfuzlu universitetlərində Azərbaycanşünaslığın təşviqi	1133,6	1133,6	0,0	0,0
9	Təhsil sisteminin rəqəmsallaşdırılması	39821,0	39821,0	0,0	0,0
10	Təhsil sisteminə idarəetmə sisteminin təkmilləşdirilməsi və maddi texniki təminat	708365,1	692365,1	-16000,0	-2,3
11	Təhsil sahəsində nəzərdə tutulmuş ehtiyat vəsait	450,0	450,0	0,0	0,0
Kənd təsərrüfatı		1202142,8	1202142,8	0,0	0,0
1	Bitkiçiliyin inkişafı	998136,8	998136,8	0,0	0,0
2	Heyvandarlıq sahəsinin inkişafı	69720,0	69720,0	0,0	0,0
3	Aqrar sahənin investisiya resursları ilə təminatı	83200,0	83200,0	0,0	0,0
4	Aqrar sahənin sığorta xidmətləri ilə təminatı	6470,0	6470,0	0,0	0,0

Ortamüddətli xərclər çərçivəsi və nəticəəsaslı büdcə mexanizminin pilot əsasda tətbiq olunduğu büdcə xərclərinin funksional təsnifatının "Təhsil", "Kənd təsərrüfatı" və "Ətraf mühitin mühafizəsi" bölmələrinin 2023-cü ilin ilkin təsdiq olunmuş və yenidən baxılmış büdcə xərclərinin proqramlar* üzrə bölgüsü (davamı)

(min manatla)

		2023-cü il ilkin təsdiq olunmuş	2023-cü il yenidən baxılmış	Müqayisə Fərq, +,- Faiz	
5	Kənd təsərrüfatı məhsulları üzrə bazar infrastrukturunun inkişafı	100,0	100,0	0,0	0,0
6	Aqrar sahə üzrə dövlət tənzimlənməsi sisteminin inkişafı	43600,0	43600,0	0,0	0,0
7	Dövlət proqramlarının icrası	450,0	450,0	0,0	0,0
8	Kənd təsərrüfatı sahəsində nəzərdə tutulmuş ehtiyat vəsait	466,0	466,0	0,0	0,0
Ətraf mühitin mühafizəsi		371328,4	371328,4	0,0	0,0
1	Bioloji müxtəlifliyin qorunması	9415,9	9415,9	0,0	0,0
2	Torpaqların mühafizəsi, torpaq kadastrı, torpaq münasibətlərinin nizama salınması və torpaqdan səmərəli istifadə	18300,0	18300,0	0,0	0,0
3	Meşələrin bərpası, qorunması və meşə ehtiyatlarından səmərəli istifadə	15496,7	15496,7	0,0	0,0
4	Su ehtiyatlarının bərpası və səmərəli istifadəsi	332,2	332,2	0,0	0,0
5	Hidrometeoroloji müşahidələrin toplanması və proqnozların tərtib edilməsi	9801,8	9801,8	0,0	0,0
6	Ətraf mühitin mühafizəsi	317881,8	317881,8	0,0	0,0
7	Ətraf mühitin mühafizəsi sahəsində nəzərdə tutulmuş ehtiyat vəsait	100,0	100,0	0,0	0,0

Qeyd: Pilot bölmələr üzrə xərclərin proqram təsnifatı "Azərbaycan Respublikasının vahid büdcə təsnifatının təsdiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2018-ci il 11 oktyabr tarixli 440 nömrəli Qərarında dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 15 aprel tarixli 117 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmişdir.